

A SZÉKELYUDVARHELYI

MAGY. KIR. ÁLL.

FŐREÁLISKOLA

XXX. ÉVI

ÉRTESITŐJE

AZ

1900—1901. ISK. ÉVRŐL.

KÖZLI:

DR. SOLYMOSSY LAJOS,
KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELY-UDVARHELYTT,
NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1901.

Az 1901/1902. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

➡ Ócska tankönyveket nem szabad beszerezni. ➡

I. osztály.

1. Balogh Péter: »Magyar nyelvtan« I. rész.
2. » » »Magyar olvasókönyv« I. rész.
3. Endrei Ákos: »Német nyelvkönyv« I. rész 3-ik kiadás.
4. Brózik Károly: »Földrajz« a középisk. számára I. rész.
5. Paszlavszky I.: »Kis természetrajz« I. rész.
6. Dr. Beke Manó: »Számтан« a középisk. számára I. r. 4. kiad.
7. Szuppán—Szirtes: »Planimetriai alaktan« I. rész.

II. osztály.

1. Balogh Péter: »Magyar nyelvtan« II. rész.
2. » » »Magyar olvasókönyv« II. rész.
3. Endrei Ákos: »Német nyelvkönyv« I. rész.
4. Lasz Samu: »Földrajz« II. rész.
5. Paszlavszky I.: »Kis természetrajz« II. rész.
6. Dr. Beke Manó: »Középiskolai számтан« II. rész. 4. kiadás.
7. Szuppán—Szirtes: »Stereometriai alaktan« II. rész.

III. osztály.

1. Balogh Péter: »Rendszeres magyar nyelvtan« a III. osztály részére.
2. » » »Magyar olvasókönyv«.
3. Endrei Ákos: »Német nyelvkönyv« II. kötet. 2. kiadás.
4. Bartos—Chovancsák: »Francia nyelvtan« I. rész.
5. Baróti—Csánki: »Magyarország története« I. rész. 6-ik kiadás.
6. Lasz Samu: »Földrajz« II. rész.
7. Hankó—Müller: »Természettan«.
8. Dr. Beke Manó: »Középiskolai számтан« III. rész. 4. kiadás.
9. Szuppán—Szirtes: »Planimetriai szerkesztéstan« a III. o. részére.

Á SZÉKELYUDVARHELYI

MAGY. KIR. ÁLL.

FŐREÁLISKOLA

XXX. ÉVI

ÉRTESITŐJE

AZ

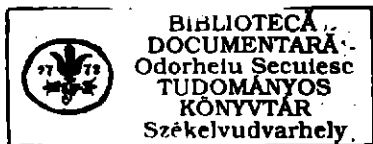
1900—1901. ISK. ÉVRŐL.

KÖZLI:

DR. SOLYMOSSY LAJOS,
KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELY-UDVARHELYTŰ,
NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1901.

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
Odorheiu Secuiesc
TUDOMÁNYOS
KÖNYVTÁR
Székelyudvarhely.

25 ÉV.

Intézetünknek f. évi június hó 29-én tartott záróünnepélye az előző évek hasonló ünnepélyeinél sokkal bensőbb és szivhezszólóbb volt. Megható és lélekemelő akkorddal végződött. Az idő homokórája néhány percnyi megállásra késztetett, jelezvén, hogy az intézet jelenlegi igazgatója, dr. Solymossy Lajos e tanév végével fejezi be tanügyi pályájának 25-ik évét.

25 év!

Egy kis porszem az örökkévalóság óceánjában; egy esetleg érdekes epizód az emberiség történetében, talán csak egy kimagaslóbb mozzanat egy nemzet küzdelmeiben; itt-ott egy fontosabb állomás a társadalom kialakulásának folyamatában; egy-egy kristályosodás az eszmék forrongásában, de fontos esemény egy intézet évkönyvében és egy határjelző, egy sarkkő egy ember életviszonyaiban.

Az emlékek hosszú sora elevenedik meg a megtett életútra visszapillantó földi vándor lelkében. Mennyi reményt táplál az ember 25 év folyamán és hány illúzió pattan szét, mint a színes szappanbuborék, keservet, csalódást hagyva maga után; mennyi öröm ébred egy negyedszázad alatt az emberi lélekben és hányan a virágjait hervasztja el az élet forgó szele; hány gondolat, terv, eszme fogamzik meg az agyban és hány valósul meg, hány hanyatlík alá röptéből, mint a szárnyaszegett madár! A boldogító és lesújtó tapasztalások tengernyi árja hullámszik az ember fölött 25 évnek időközében.

Bizony rezignáltan mondhatja el az ember, visszatekintve az egyes mozzanatok tarka kaleidoskopjára:

»25 év; az idő hogy eljár,
Cserebogár, sárga cserebogár!«

Egy intézet annaleseiben is mily fontos egy 25 évi cyklus! Hány ifjut bocsátott ki falaiból 25 év alatt, mint a köpü a méhrajt, hogy terjeszszék a tudományt, hirdessék a morált, ápolják az eszmény kultuszát! A kik 25 évvel ezelőtt elhagyták ez intézetet göndör fürtökkel, telve merész ábrándokkal, álmodozva hadvezéri dicsőségről, költői babérról; egy tudós hirnevéről, a hatalom varázsáról, a boldogság édenkertjéről; azok ma, 25 év multán, megalkudva az élet tényleges körülményeivel, tehetségekhez mérten, már mint meglett férfiak munkálják, ki ezen, ki meg azon a téren nemzeti művelődésünk szántóföldjét!

25 év alatt mily változások állottak be a nevelés-oktatás tere is. Új reformok és áramlatok; új paedagógiai elvek és tantervek; új szellem, új elméletek váltakoztak egymással; mennyi forrongás; mily törekvés a tökéletesedés felé!

Valóban korrajzra való anyag ez! Valóban méltó egy művelődés történetíró ékes tollára!

De a hely és idő szűke miatt itt nincs tér az ily elmélkedésekre. E sorok főképen dr. Solymossy Lajos igazgató személyének vannak szánva; annak az állásnak, a melyet elfoglal, annak a nemes munkakörnek, a melyet betölt, azoknak az eszméknek, melyeknek hű sáfárja.

Nem akarnak e sorok apotheosis lenni, csupán annak rövid regisztrálására akarok szoritkozni, hogy az a tény, mely szerint szeretet: igazgatónk tanárkodása 25-ik évének fordulójához jutott, nem maradt, nem maradhatott nyom nélkül, nem anélkül, hogy ez Értesítő lapjain megörökíttessék és emléke a napi események emésztő zajában a feledéstől megóvassék. Ez a magyarázata annak, hogy e sorok a tanárkar nevében, a tanárkar felelősségére, az igazgató előzetes tudta nélkül látnak e helyt napvilágot. Jogczímet szolgáltatnak erre az igazgató érdemei, kiváló érdemei. Igaz ugyan, hogy a valódi érdem magában hordja jutalmát és nem szorul a világ tüntető elismerésére, de igaz másrésről az is, hogy egy testület tagjai nem zárkozhatnak el az elől, hogy egy munkástársuk, jó- és balsorsban egyaránt osztályosuk s mi több, vezérük érdemeinek önként, érzelmeik spontán megnyilatkozásaként ne nyujtsák oda a koszorut . . .

Ez a gondolat készítette a tanári kart arra, hogy a záróünne-

pély keretébe beilleszse az igazgató tanügyi munkálkodása 25-ik évfordulójának megünneplését is úgy, hogy az érdekelt ne is sejtse, hogy előzetes tudomása ne legyen róla.

A tanári kar, ismerve az igazgató szerénységét, mely idegenkedik a tapstól, kerüli a tömjénezést, nem keresi az óvációt, családiasnak tervezte az ünneplést, dokumentálni akarván családi összetartozását, érdekeik közösségét, eszméik és céljaik azonosságát, de a jelenvolt közönség — ott volt körében többek között a vármegye főispánja, alispánja, a város polgármestere stb. — lelkes részvéte impozánsabbá tette, fényt, jelentőséget kölcsönzött és szélesebb keretet adott neki, olyformán, hogy az ünneplésből, mely első sorban az igazgatónak szólt, egyuttal a tanügy fontosságának a köztudatban való diadalmas térfoglalása is kidomborodott, annak a bizonyítékául, hogy annak munkásai hovatovább mind nagyobb közbecsülésre számíthatnak, hisz ők a nemzeti haladás leglelkesebb apostolai. Mert mondjon a világ bármit, de tény az, hogy a tanári hivatás, a minő ideálisan szép, ép oly terhes is, mert hiszen bajnokai a legbecsesebb kincset: a haza jövő reménységét képezik és oktatják minden szépre, nemesre és jóra és gyakorolják a legnagyobb s Deák Ferencz szerint a legnehezebb honfierényt: azt, hogy polgárokat nevelnek a hazának. Még sokban igaz a latin példabeszéd is: *Quem dii odere, paedagogum fecere* s mert munkájuk eredménye nem kézzelfogható és nem ötlük a nagy világ szemébe, azért nem is számít a tanférfit külső elismerésre, hanem hiven teljesített hivatásának érzetében találja legédesebb megnyugvását, legboldogítóbb jutalmát.

Hogy az ünnepélyből a nevelő momentum se hiányozzék, belevonta a tanárkar a tanuló ifjuságot is, egyfelől azért, hogy ennek is módja legyen hálája adójának a leróására, másfelől meg azért, hogy lássák és tanulják meg az ifjak, hogy a munkának, a komoly törekvésnek, bármily sivár is néha az élet, bármily sok sebet ejt is a létérti harc, bármily önző rúgók is jussanak néha felszínre az emberek mindennapi hajszájában — értéke van és elidegeníthetlen tőkét képvisel; — lássák és tanulják meg a növendékek, hogy az életnek nemes tartalmat csak a munka ad és hogy egy munkás élet feltétlenül kivívja magának a közbecsülést, a jók és nemesek elismerését és tiszteletét, kivívja a pálmát.

Ékesszóló példa erre dr. Solymossy Lajos igazgató pályája. Szegény származásból küzdötte fel magát tekintélyes polczára, felküzdötte magát önerejéből, törhetetlen munkássága, szellemi és erkölcsi kvalitásainak révén egyaránt. Neki sem nyújtotta mindig oda az élet az örömeinek színültig habzó poharát; sokszor volt osztályrésze a bánatnak keserű kelyhéből is, de nem ismerte a csüggedést soha, nem rettent vissza soha szembeszállni az akadályokkal. Nemes ambíciójával, vasszorgalmával, lankadatlan buzgóságával méltóvá tette magát arra, hogy egy, áldásos munkájában szélesebb körre is kiható tanintézet élére állíttassék és ezen állásában, részint azért, mert erre mindenben rátermett, részint meg azért, mert úgy magán életében, mint a közélet porondján egy »integer vitae, scelerisque purus«-féle férfiú igazi megtestesülése, méltóvá tette magát arra az ünneplésre, melylyel ma az ő számos tisztelői nem hiu hivalkodásból kifolyólag és üres szokásnak hódolva, hanem szívök sugallatát követve, eléje járulnak.

A lélekemelő ünnepély lefolyása a következő volt. A záróünnepély műsorának utolsóelőtti pontja után előállott Hlatky Miklós tanár s szívből fakadó s tehát szívhez szóló üdvözlő beszéd kíséretében átnyújtotta az igazgatónak a tanárok arcképeit magában foglaló, művészi kivitelű albumot, mint a tanárok őszinte szeretetének, meleg ragaszkodásának zálogát, majd meg Havas Lipót VII. oszt. tanuló tolmácsolta az ifjúság hálaérzelmeit és azt, hogy mennyire szereti az intézet minden tanulója kivétel nélkül az ő jóindulatu igazgatóját, második atyját. Az igazgató a mély megindulástól meghatottan, a rajta erőt vevő érzelem meleg hangján válaszolt, megköszönve a megtiszteltetésnek oly kitüntető módon való nyilvánulását, a szeretetnek eléje táruló jeleit. Ez annyival is inkább jól eshetett lelkének, mert szerénységében azt talán nem is várta, nem is remélte.

De mi hozzátehetjük: »joggal kiérdemelte«. Mert mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy a közintézetek és közintézmények jó vagy balsorsa, emelkedése vagy süllyedése legnagyobb részt a vezető férfiú egyéni tulajdonságaitól függ. Sajátságos kölcsönhatás ez, melynél egyik fél sem veszít a másikkal szemben: együtt emelkednek vagy együtt szállnak alá. Dr. Solymossy Lajos igazgató lényében az igazgató, a paedagogos, az ember és a ha-

zafi teljesen fedik egymást. Egyéniségének alkotó jellemvonásai ritka harmóniában állnak egymással. Van benne szigor és erély, de ez párosul páratlan szívjósággal; soha ő senkinek tudatosan nem ártott, soha őt gyűlölet *vagy boszuvágy nem vezérli; — van benne rajongó lelkesedés minden iránt, a mi a köznapiság porából felemeli a lelket egy ideálisabb régióba, de lelkesedését mérsékli a józan ítélet, a gyakorlati érzék, a gazdag tapasztalaton át szűrődött tiszta világnézet; követeli a rendet, a törvények tiszteletét, a szabályok betartását, de nem veri békóba másnak a meggyőződését, nem vet gátot más egyéniségének érvényesülése elé; lelke telve van humanizmussal és az emberiség nemesebb javainak szeretetével, de első sorban szeme előtt tartja szűkebb világának, intézetének szükségleteit, a melyhez szive oda van növe, a melylyel ő össze van forrva. Főigyekezete az intézetet korszerű színvonalra emelni és felvirágoztatásának feltételeit biztosítani s azért féltő gondossággal őrökdi érdekei fölött. Őszinte barátja tanárainak, jószívű nevelője és oktatója tanítványainak s a hol kulturális kérdéstről, üdvös reformról, hazafias mozgalomról van szó, ott látjuk őt a küzdők első csatasorában. Tekintve tehát azt a szellemet, mely őt mindenben vezérli és élteti, méltán vonatkoztathatjuk intézetére a költő szavait: Van élni abban hit, jog és erő!

Vivat, crescat, floreat!

Nosz Gusztáv.

i.

Adatok az iskola történetéhez.

A beiratások az 1900—1901. tanévre 1900. szeptember 1., 3. és 4-ik napjain eszközöltettek.

Beiratott 148 rendes tanuló és 4 magántanuló. A beirt tanulók száma 9-el volt több, mint a megelőző tanévben. Az év folytán kilépett 10 tanuló.

A tanév szeptember 5-én d. e. nyitattott meg az igazgató által az ifjusághoz intézett beszéddel, mely után a tanulók saját osztályaikba menvén, osztályfőnökeik által figyelmeztettek az iskolai szabályokra s közöltetett velök az órarend.

A tanítás szeptember 6-án kezdődött meg s tartott június végéig.

Tanári testület. A tanári testületben a folyó tanévben a következő változások történtek: *Demjanovics Andor* r. tanár saját kérésére a nm. vall. és közokt. miniszteriumnak 1900. évi 55296. sz. rendeletével a nagyszhebni áll. főgymnasiumhoz, helyére ugyanazon rendelettel *Tompa Árpád* nagyszhebni áll. főgymn. rendes tanár helyezettett át hasonló minőségben.

Séra Kálmán internátusi felügyelő katonai kötelezettségének eleget teendő, szolgálattételre bevonult s helyére 1900. évi 77345. sz. vall. és közokt. min. rendelettel *Wírker Ernő* volt h. tanár neveztetett ki.

Az intézetnél üresedésben volt iskolaorvosi és egészségtanári állásra 1900. évi 81011. sz. vall. és közokt. min. rendelettel *dr. Imreh Domokos* udvarhelyvármegyei közkórházi főorvos neveztetett ki egyelőre idciglenes minőségben.

Pálffy Károly r. tanár december hó közepe táján — a tanári kar őszinte sajnálatára — súlyos beteg lett, javulásához és üdülésére hosszabb nyugalomra lévén szüksége, a tanév végéig szabadságot tartott s tárgyainak folytatólagos tanításával *Ferencz Tivadar* és *Wirker Ernő* internátusi felügyelők bizattak meg.

A **fegyelmi állapot** ez iskolai évben nem volt egészen kifogástalan; több tanuló megfélekedett azon köteles tiszteletéről, melylyel az intézet és annak tanári testülete iránt viseltetni tartozik, némelyek önfeledten órákat mulasztottak igazolatlanul s ezek miatt az intézetből el kellett őket távoztatni s csak mint magántanulók fejezhatték be iskolai évüket. Remélhető, hogy e szigorú példa jó hatással lesz — eddig kifogástalan magaviseletű növendékeinkre.

Az **egészségi állapot** jó volt, súlyosabb betegségi esetek nem fordultak elő.

Az intézet összes növendékeit, de különösen az internátusban lakókat ez iskolai évben is f. évi márczius hó elejéig *dr. Ráczkövy Sámuel* vármegyei t. főorvos ur részesítette orvosi segélyben. Ez időtől kezdve az orvosi teendőket *dr. Imreh Domokos* kinevezett iskolaorvos és egészség-tanár látta el. Midőn örömet fejezi ki az igazgatóság, hogy egy fontos tárgynak, az egészség-tanításának is meghonosulhatott az intézet kebelében, őszinte sajnálatát fejezi ki a felett, hogy *dr. Ráczkövy Sámuel* orvos ur, a ki oly hosszú időn át atyai szeretettel ápolta intézetünk beteg növendékeit, jöllehet internátusi orvosi állását megtarthatta volna, önelhatározásából teljesen visszavonult s az intézettől megvált. Kedves kötelességének tartja az igazgatóság ez alkalommal is hemésak az e tanévben teljesített orvosi teendőkéért, hanem a majdnem két évtizedre terjedő szives fáradozásaiért hálás köszönetét nyilvánítani.

Az **előírányzott tananyag**, az utasítások s a helyi tanterv szemmeltartásával bevégeztetett, még pedig az I—IV. osztályig az új tanterv értelmében.

Tanulóink közül a *latin* nyelvet 4 tanfolyamon 18-an tanulták. E tanfolyamok közül az I. és III. tanfolyamot *Jánosy Péter* r. kath. főgymnasiumi tanár, a II. és IV. tanfolyamot *Szabó Árpád* ev. ref. főgymn. tanár vezették.

A zenét és éneket is elismerésre méltó buzgalommal és jó eredménnyel művelték tanulóink *Morascher* Hugó zenetanár vezetése alatt. A zenekarnak 23 működő tagja volt. Az énekkarnak 106 tagja volt.

Az Önképző kör. Az intézet kebelében alakult »Eötvös József önképzőkör« ez évben is folytatta eredményes működését *Nosz* Gusztáv r. tanár vezetése mellett. Tagjai voltak a VII. és VIII. oszt. növendékei, mint rendes tagok és az V. és VI. oszt. növendékei mint pártoló tagok. Az önképzőkör tagjai a napi események és a szakirodalom figyelemmel kísérelése végett olvasóegyletet alakítottak, a hol az igazgatóság által engedélyezett napilapokat, szépirodalmi és szaklapokat olvastak, az olvasásra kijelölt időben.

Kirándulás. A folyó tanévben a természetrajz tanára és a torna tanára kisebb kirándulásokat rendeztek. Tervbe volt véve egy nagyobb kirándulás Kolozsvárra a Mátyás-szobor leleplezése alkalmára, miután azonban a szobor leleplezési ünnepélye elhalasztatott és az időjárás is kedvezőtlen volt, e nagyobb kirándulás őszre marad.

Az évváró vizsgálatok június 15—26. között tartattak meg. A VIII-ik osztályt végzetek osztályvizsgálata május 14. és 15-én volt. Az érettségi írásbeli vizsgálatok május 17. 18. 20. és 21. napjain folytak le. A szóbeli érettségi vizsgálat június 11. és 12-én tartott meg nagyságos *Kuncz* Elek kir. tanácsos, tankerületi főigazgató ur elnöklete alatt.

Az intézet látogatói. *Kuncz* Elek kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató ő nagysága két ízben látogatta meg intézetünket, első alkalommal november 10. 11. 14. 15. napjain, mikor rendes hivatalos látogatását végezte. Behatóan megfigyelte a tanárok tanítási eljárását, a tanulók előmenetelét. Megnézte az intézet szer-tárait s tudomást szerzett az egyes szertárak, valamint a tanári és ifjúsági könyvtárak gyarapodásáról. Figyelemre méltatta az internátust s meggyőződést szerzett az abban lévő rendről, a tanulók ellátásáról.

Tapasztalatairól november 15-én saját elnöklete alatt tartott gyűlésen közölte észrevételeit s tette meg jóindulatu megjegyzéseit, teljes meglegedését fejezván ki a látottak és tapasztaltak felett.

Másodizben június 10. 11. és 12-én volt szerencsénk ő nagyságához, a mikor a szóbeli érettségi vizsgálatot tartotta meg.

Helyi ösztöndíjak. A *Dávid* Antal Mózes-féle alapból a nagym. vallás- és közoktatási miniszterium 16239—1901. sz. a. 750 koronát utalványozott, mely összegből 17 székely származásu, szorgalmas és jómagaviseletű tanuló részesült segélyben és pedig: 80—80 koronát kaptak Keresztes Mihály és Szabó Ignác VIII. oszt., 70 koronát Balás Jenő VIII. oszt., 60—60 koronát: Horváth Rezső, Káli Albert és Szakács József VIII. oszt., 50 koronát Loschdorfer Kálmán VIII. oszt., 40—40 koronát Szőke Gergely IV., Szakács Károly és Tóth Mózes VI. oszt., 30—30 koronát Molnár Géza II., Szabó József III. oszt., 25—25 koronát Dimén Sándor I., Gergely János II. oszt., 20—20 koronát Gergely Gyula és Kovács József I. oszt. és Dimény Ferencz III. oszt. tanulók.

Idegen ösztöndíjakat élveztek: A csikvármegyei tanulmányi alapból Csató Endre II. és Szabó András V. oszt. tanulók 300—300 koronát. Az erdélyi kincstári alapból Loschdorfer Aladár VII. oszt. tanuló 120 koronát.

Tápintézeti segélyben részesültek: Bekő Balázs, Csomor József, Dimén Sándor, Farkas István, Gergely Gyula, József Dezső és Wagner György I. oszt., Gergely János II. oszt., Mahr Lajos és Szabó József III. oszt. és Szőke Gergely IV. oszt. tanulók.

Internátus. Az internátusban ez isk. évben 57 tanuló nyert ellátást és felügyeletet és pedig 54-en díj mellett, 3-an egészen ingyen. Ingyenesek voltak: Bartos Pál III., Péter László IV. és Jäger Elemér V. oszt. tanulók. Az évi díj 500, 400, 300 és 200 korona volt, mely díjért a felvett tanulók teljes ellátást, fűtést, világítást és mosást kaptak.

Iskolai ünnepélyek. Iskolánk az elmúlt iskolai évben 5 ünnepélyt rendezett. Ünnepélycink sorát e tanévben is feledhetetlen emlékezetű Nagyasszonyunknak, felséges királynénk emlékezetének szentelt ünnepélylyel nyitottuk meg.

Ünnepélyeink sorában a másodikat múlt évi december hó 1-én a »Szózat« dicső költője születésének 100-ik évfordulója alkalmából tartottuk meg.

Harmadik ünnepélyünket márczius 15-én, negyediket április 11-én és az 5-iket június 8-án a koronázás, az 1848-iki törvények

szentesítése és a márczius 15-iki napok évfordulói emlékére rendeztük.

Iskolánk jötevői. Intézetünk jötevői között első helyen dr. *Ráczkövy* Sámuel tiszt. főorvost kell kiemelnünk, aki internatusi orvosi díjait évről-évre összegyűjtögetve, a míg az 2000 koronára szaporodott »Dr. Ráczkövy gyógytári alapítványa« czimen az intézet rendelkezésére bocsátotta, hogy annak jövedelméből a fő-reáliskolába járó növendékek gyógyszerzsükségletei fedeztessenek. Fogadja az igen tisztelt orvos ur addig is, míg felsőbb helyről is megkapja megérdemelt elismerését, az intézet, a tanuló ifjuság és a szülők hálás köszönetét nemes tettéért!

A »*Székely Egyesület*« a székelyföldi iskolák segélyezésére szánt összegből a folyó tanévre is 80 koronát juttatott intézetünknek s azt a tanári kar ajánlatára Szabó László I. o. és Szakács Miklós III. osztályos tanulóknak adományozta.

Az *Emke* nagytekintetű igazgatósága az igazgatóság megkeresésére 100 koronát adományozott szegény tanulóknak tankönyvekkel való segélyezésére. Ez összeg erejéig a tanév elején tankönyveket szereztettünk be és kiosztottuk a szegény tanulók között.

A »*Székelyegyleti első Takarékpénztár*« 150 kor., az »*Udvarhelymegyei Takarékpénztár*« 50 koronát adományozott a táp-intézeti alap javára.

A »*Zálogkölcson-intézet és Betéti Pénztár*« jubiláris alapítványa kamatait a tanári kar ajánlatára Szőke Gergely IV. oszt. tanulóknak adományozta.

Fogadják intézetünk nemeslelkű jötevői e helyen is az igazgatóság hálás köszönetét.

A tanév folyamán a következő fontosabb rendeletek érkeztek:

712. főig. 43789. m. sz. *Jánosy Péter* és *Szabó Árpád* főgymn. tanároknak az 1899—1900. isk. évre a latinnyelv tanításáért járó díjaik kiutalványoztatnak.

803. főig. 50,884. m. sz. *Nosz Gusztáv* r. tanár a torna tanításával az 1900—1901. iskolai évre megbizatik s ezért járó díja utalványoztatik.

834. főig. 55296. m. sz. *Demjanovics* Andor helybeli fő-

reáliskolai r. tanár és *Tompa Árpád* nagyszzebeni áll. főgymnasiunmi r. tanár kölcsönösen áthelyeztetnek.

849. főig. 55484. m. sz. Az 1900—1901. iskolai évre a latinnyelv tanításával *Jánosy Péter* róm. kath., *Szabó Árpád* ev. ref. főgymn. tanárok bizatnak meg.

918. főig. 45006. m. sz. Az 1900—1901. tanévre a játékdélutánok vezetésével *Nosz Gusztáv* r. tanár bizatnak meg.

1050. főig. sz. *Ehrenreich* Béla II. és *Hollaky* Ferencz VI. oszt. tanulók a torna alól felmentetnek.

1112. főig. 68,151. m. sz. dr. *Roth* Fülöp h. tanári minőségében az 1900—1901. tanévre is alkalmaztatik s jutalomdíja utalványoztatik.

1113. főig. 67,668. m. sz. *Hann* Károly r. tanár ötödik ötöd-éves pótléka utalványoztatik.

1119. főig. 68,693. m. sz. *Dózsa* Jakab és *Fankovich* Gyula r. tanárok mellékfoglalkozása engedélyeztetik.

1150. főig. 68430. m. sz. *Morascher* Hugó zenetanár a zene és ének tanításával megbizatik s jutalomdíja utalványoztatik.

1194. főig. 70425. m. sz. *Tompa Árpád* r. tanár fizetése utalványoztatik.

1280. főig. 77435. m. sz. *Wirker* Ernő h. tanár internátusi felügyelővé neveztetik ki.

1339. főig. 45000. m. sz. *Ferencz* Tivadar internátusi felügyelőnek az 1899—1900. tanévben a IV. osztályban teljesített franczianyelvi tanításáért 444 kor. 44 fillérnyi jutalomdíja utalványoztatik.

121. főig. 5477. m. sz. *Stein* Ábrahám izraelita hitoktatónak 100 korona segély utalványoztatik.

123. főig. 294. m. sz. *Pálffy* Károly tanár betegsége miatt 1900. évi junius végéig szabadságot kap.

131. főig. 81011—1900. m. sz. Dr. *Imreh* Domokos köz-kórházi főorvos iskolaorvossá és egészségtan-tanárrá neveztetik ki.

181. főig. 8648. m. sz. Néhai *Lukács* Mózes alapítványáról kiállított »Alapító Oklevél« jóváhagyó záradékkal ellátva, leküldetik.

184. főig. 12845. m. sz. *Dán* János gör. kel. lelkész a gör. keletiek hitoktatásáért 85 korona segélyt kap.

194. főig. 14930. m. sz. *Frantz* István magántanuló engedélyt kap, hogy a II. osztályról tandíjmentes magánvizsgálatot tehessen.

251. főig. 16239. m. sz. A Dávid Antal Mózes-féle ösztöndíj alapból 17 tanuló segélyezésére 750 kor. utalványoztatik.

267. főig. Dr. *Ráczkövy* Sámuel tiszt. főorvosnak az intézetnél teljesített orvosi teendőiért köszönetet mond.

308. főig. 22802. m. sz. *Tompa* Árpád, *Csehély* Adolf és dr. *Szilágyi* Albert r. tanárok a VIII. fiz. osztály 3. fokozatába kineveztetnek.

345. főig. 21163. m. sz. A nagyszünidei takarításra 588 k. 39 fillér utalványoztatik.

382. főig. 16819. m. sz. *Hlatky* Miklós r. tanár a VIII. fiz. osztály 1. fokozatába előlépett.

397. főig. 29747. m. sz. *Hlatky* Miklós r. tanárnak a VIII. fizetési osztály 1. fokozatának megfelelő fizetése utalványoztatik.

444. főig. 26582. m. sz. *Fankovich* Gyula, *Pálffy* Károly, *Molnár* Károly és *Hann* Károly r. tanárok a VIII. fiz. osztály 1. fokozatába előléptetnek s 30268. m. sz. megfelelő fizetésük utalványoztattak.

451. főig. 31287. m. sz. *Frantz* István magántanulónak megengedtetik, hogy a III. és IV. osztályból teendő magánvizsgálatát tandíjmentesen tehesse le.

462. főig. sz. megengedtetik *Loschdorfer* Aladár és *Ferenczi* Géza kilépett VII. oszt. tanulóknak, hogy a tanév végén magánvizsgálatot tehessenek.

500. főig. 31280. m. sz. A főreáliskolával kapcsolatos internátus részére 3200 kor. segély utalványoztatik.

501. főig. 28897. m. sz. Az ifjúsági könyvtár kiselejtezése engedélyeztetik.

525. főig. 36.759. m. sz. *Laiber* Dénes VI. és *Bihary* László VII. oszt. tanulóknak kegyelemképen megengedtetik, hogy a tanév végével magánvizsgálatot tehessenek.

Tanári kar.

Sorszám	Tanár neve	Tanított	Óraszám
1	<p>Dr. Solymossy Lajos. kir. igazgató, tanít 25 év óta. A kémiai szertár öre; a Casinó alelnöke; az ev. ref. leányiskola-székének és a felsőleányiskola gondnokságának tagja; a községi iskolaszék alelnöke; az udvarhelyi ker. tanári kör elnöke; az egészségügyi bizottság elnöke; az EMKE udvarhelymegyei és városi választmányának titkára; városi és törvényhatósági bizottsági tag.</p>	<p>Kémiát az V. VI. oszt.-ban.</p>	5
2	<p>Barabás Jenő, r. tanár, tanít 12 év óta, a III. o. főnöke, a tanári könyvtár öre. A math. és phys. társulat tagja. A helybeli tanári kör pénztárnoka.</p>	<p>Mennyiségtant az I. III. oszt.-ban Földrajzot a III. oszt.-ban. Rajzoló geometriát a III. oszt.-ban</p>	15
3	<p>Csehély Adolf, r. tanár, tanít 17 év óta; az V. osztály főnöke, a geometriai szertár öre; az orsz. középiskolai tanáregylet s a math. és phys. társulat tagja.</p>	<p>Ábr. geometriát az V. VI. VII. oszt.-ban. Mennyiségtant az V. és VII. oszt.-ban. Rajzoló geometriát a IV. oszt.-ban.</p>	17

Sorszám	Tanár neve	Tanított	Órassám
4	<p>Dózsa Jakab, r. tanár, tanít 14 év óta, a VIII. osztály főnöke, a tanári tanácskozmányok jegyzője. Az orsz. középiskolai tanáregylet és a math. és phys. társaság tagja, városi iskolaszéki tag. Tanítja az alsófoku kereskedelmi iskolában a számtant heti 6 órán. Az EMKE udvarhelymegyei fiókjának pénztárnoka.</p>	<p>Mennyiségtant a II. és VIII. oszt.-ban Ábrázoló geometriát a VIII. oszt.-ban. Rajzoló geometriát a II oszt.-ban. Írást az I. és II. oszt.-ban.</p>	15
5	<p>Fankovich Gyula, r. tanár, tanít 28 év óta, a szabadkézirajz-szertár öre. Tanítja az áll. felsőleányiskolában és az alsófoku ipar- és kereskedelmi iskolában a szabadkézi rajzot heti 6 órán.</p>	<p>Szabadkézi rajzot a III–VIII oszt.-ban. Rajz. geometriát az I oszt.-ban.</p>	17
6	<p>Hann Károly, r. tanár, tanít 34 év óta. A IV. oszt főnöke.</p>	<p>Német nyelvet a IV. V. VI. VII. VIII. oszt.-ban. Magyar nyelvet a IV. oszt.-ban. Vallást az ág. ov. vallásuaknak.</p>	15 2
7	<p>Hlatky Miklós, r. tanár, tanít 30 év óta. A VII. o. főnöke; a termtani szertár öre, a meteor. észl. vezetője, az áll. felsőleányiskola gondnoksági tagja, tagja a városi és törvényhatósági képviselőtestületnek, mint ilyen, több városi és megyei bizottság tagja; a városi közbirtokosság elnöke; az EMKE udvarhelymegyei és városi, a kaszinó választmányának tagja ig. tag a zálogkölcsön int. és betéti pénztárnál. A termtud. társ., az orsz. középisk. tanáregyl., a phys. társ. tagja.</p>	<p>Számtant a IV. oszt.-ban. Természettant a III VII. és VIII. oszt.-ban.</p>	16

Sorszám	Tanár neve	Tanított	Óraszám
8	<p>Molnár Károly.</p> <p>r. tanár, tanít 27 év óta; tandijkezelő, a természetrajzi szertár őre, az ev. ref. iskolaszék alelnöke, az EMKE, Kaszinó és a népnevelési egyesület választmányi tagja; tanár-egyl., természettudományi társulat s a kolozsvári orv.-term.-tudományi szakosztály és Udvarhelymegye törv. hat. bizottság tagja.</p>	<p>Természettudományi szertár az I, II, V, VI, és VII. oszt.-ban.</p> <p>Földrajzot a II. oszt.-ban.</p>	15
9	<p>Noz Gusztáv.</p> <p>r. tanár, tanít 5 év óta, az I. oszt. főnöke, az ifjúsági könyvtárnak, valamint a tornaszertár őre, az ifjúsági önképzőkör vezetője. Az orsz. középiskolai tanár-egyesület tagja. Az EMKE udvarhelymegyei fiókjának jegyzője. Az udvarhelymegyei népnevelési egyesület titkára.</p>	<p>Magyar nyelvet az I, VII. és VIII. oszt.-ban.</p> <p>Német nyelvet az I. oszt.-ban.</p> <p>Tornát az I—VIII. oszt.-ban.</p>	16 8
10	<p>Pálffy Károly.</p> <p>r. tanár, tanít 28 év óta; a II. oszt. főnöke; a magyar unitárius egyház főtanácsának, Udvarhelymegye törv. hat. bizottságának, az igazoló-, nyugdíj- és egészségügyi választmányának és Sz.-Udvarhely város képviselőtestületének tagja; az orsz. középisk. tanár-egyesületnek, az udv. megyei ált. népnevelési egyesület, az EMKE udvarhelymegyei és városi s a Kaszinó választmányának tagja.</p>	<p>Magyart a II. és III. oszt.-ban.</p> <p>Németet a II. és III. oszt.-ban december végéig; attól kezdve június végéig szabadsággalva</p>	16

Sorszám	Tanár neve	Tanított	Óraszám
11	Dr. Szilágyi Albert. r. tanár, tanít 15 év óta, a VI. oszt. főnöke, a történelmi társulat, a philologiai társaság, a középisk. tanáregyesület tagja.	Magyart az V. oszt.-ban. Francia nyelvet a VI. oszt.-ban. Történelmet az V., VI. és VII. oszt.-ban.	15
12	Tompa Árpád. r. tanár, tanít 17 év óta; a Casino választmányának tagja.	Magyart a VI. oszt.-ban. Történelmet a III. és VIII. oszt.-ban. Földrajzot az I. és IV. oszt.-ban. Bölcsélet a VIII. oszt.-ban.	17
13	Dr. Roth Fülöp. h. tanár, tanít 2 év óta, az I. II. III. és IV. oszt. ifjúsági könyvtár őre.	Franciaít a IV V. VII és VIII. oszt.-ban.	18
14	Ferencz Tivadar, internátusi felügyelő.	Franciaít a III. o-ban s január elejétől kezdve magyart és németet a III. oszt.-ban.	5 6
15	Wirker Ernő, internátusi felügyelő; január havától kezdve a II. főnöke.	Január havától kezdve magyart a II. oszt.-ban. Németet a II. oszt.-ban.	10

Hitoktatók: *Vári Albert* kénosi unitárius lelkész, tanította a hittant az unitáriusoknak. hetenként 1 órán.

Dán János sárdi gör. kel. lelkész, tanította a gör. keletieket hittanra, kéthetenként 1 órán.

Stein Ábrahám rabbi tanította a hittant az izraelita növendékeknek heti 2 órában.

Szolgák: *Kőrödi István* rendes szolga és egyszersmind kapus; *Mihályi János* rendes szolga.

III.

A tanárok irodalmi működése.

Nosz Gusztáv: Irt hirlapi cikkeket. Felolvasást tartott Vörösmarty Mihályról és a Kurucz költészetről.

Ferencz Tivadar: Lefordította Bourget Pál, L'homme d'affaire americain cz. művét. (Megjelent az »Ellenzék« f. évi márcz. 19. és köv. számaiban.)

IV.

Bevégzett tananyag.

I. osztály.

Osztályfőnök: *Nosz Gusztáv.*

Magyar nyelv, 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter, Magyar olvasókönyv és Magyar nyelvtan I. rész. Olvasmányok, népmesék és regék; hún, magyar és görög mondák és regék, elbeszélések, leírások az olvasókönyv prózai szemelvényeiből választva. Ezek alapján a mondat és mondatrészek; beszédrészek; az ige és névszó teljes alakтана; szóképzés, szokottabb előképzők; határozók. Könyv nélkül tanultattak: Árpád sirja (Tóth K.). Szülőföldem szép határa (Kisfaludy K.) A haza (Pósa L.) Anyám tyukja, Füstbe ment terv, Szüleimhez, Az Alföld (Petőfi S.) A rab gólya, Nyalka huszár (Arany J.) Éji látogatás, Hadnagy uram (Gyulai P.) Este felé

jár az idő (népdal), A merre a Tisza folyik (Szabolcska M.), Közmondások. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. *Nosz Gusztáv.*

Német nyelv, 5 óra. Endrei Ákos »Német Nyelvkönyv« I. kötetéből tárgyalattak: Die Schule. Einst war ich klein. Die Familie. Wie die Verwandten heissen. Was die Menschen arbeiten. Die Theile des Körpers. Das Haus. Jahreszeiten. Das Schneeglöckchen. Das Vaterhaus. Die Glocke. Das Lämmlein. Abendlied. Das Vogelnest. Vöglein am Nest. Das Spielzeug der Riesen. Die Riesen und die Zwerge. Die Geschöpfe der Erde. Seltsamer Spazierritt. Az olvasmányokat részben megelőzték, részben nyomon követték a tanult szókból beszélgetési gyakorlatok. Ez alapon tárgyalattak: Kiejtés, helyesírás, hangsúlyozás. A főnevek egyes és többes alany-, tárgy-, tulajdonító- és birtokos esete. Az igék jelentőmód folyamatos jelene, végzett jelene, elbeszélő multja, végzett multja és folyamatos jövője. A melléknévek fokozása. Az erős, gyenge és vegyes ragozáshoz tartozó főnevek csoportosítása s ragozásuk begyakorlása. A melléknévek gyenge, vegyes és erős ragozása. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat, összesen 17.

Nosz Gusztáv.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Lasz Samu »Földrajz« a középiskolák I. oszt. számára. Földrajzi alapfogalmak, térkép olvasás. Magyarország részletes leírása folytonosan gyakorolva a tájékozódást, térképolvasást és szemelőtt tartva a domborzati s éghajlati viszonyok befolyását a lakosok foglalkozására.

Tompá Árpád.

Természetrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Pászlavszki »Kis Természetrajz« I. rész. Növénytanból: Őszi időszakban: a gyümölcsfajok. Téli időszakban: fenyők, boróka. Tavaszidőszakban: 18 virágos növény a műszavak begyakorlásával. Állattanból: mindhárom időszakban 25 emlős és 4 madár, tekintettel az életmód által előidézett szervezeti átalakulásokra. A rendszerezés elemeinek, a már ismert egyénekből kiindulva, megismertetése. 2 kirándulás.

Molnár Károly.

Számítan, 4 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Számítan« I. r. Számolás. Tizes számrendszer. Római számok. A négy mivelet egész számokkal. Időszámítás, naptár. Métermértékek, hosszúság-, űr-, súly-mértékek. A négy mivelet tizedes törtekkel. Közönséges

törtek. A törtek egyszerűsítése és kibővítése. Törzs- és összetett számok. A számok oszthatósága 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-el. A legkisebb közös többes és a legnagyobb közös osztó kikeresése. Törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása. Heti feladatok mellett havonként egy iskolai dolgozat. *Barabás Jenő.*

Rajzoló geometria, 5 óra. Tankönyv: Suppán-Szirtes: »Planimetriai alaktan« I. oszt. számára. Alapfogalmak: Pont. Vonal. Lap. Test stb. A téglalap. A négyzet. A derékszögű háromszög. A szög. A rhombus. A tompa és hegyesszögű egyenlőszárú háromszög. Az egyenlőoldalu háromszög. A rhomboid. Szögpárok. A deltanevezetű háromszög. A trapez. A trapezoid. A sokszögek. Hasonlóság. Összeillőség. A kör. Az idomok kerülete és területe.

Fankovich Gyula.

Szépíráás, 1 óra. Magyar és német folyóíráás. *Dózsa Jakab.*

Torna, 2 óra. a) Szabadgyakorlatok: állások; fej-, kar-, kéz-, törzs és lábgyakorlatok; támaszfekvések. Járások, futás, versenyfutás; társas szabadgyakorlatok; labda és más társasjátékok. b) Rendgyakorlatok. c) Szergyakorlatok. Magas és távolugrás; mélyugrás; mászó póznán különböző kulcsolásokkal fölmászás; gyűrű- és körhintázás; elemi gyakorlatok a korláton; lengő kötélugrások stb. tornajátékok. *Nosz Gusztáv.*

II. osztály.

Osztályfőnök decz. végéig *Pálffy Károly*, januártól *Wirker Ernő*.

Magyar nyelv, 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter »Magyar olvasókönyv« és »Magyar nyelvtan II. r. Olvasmányok: Acsopusi mesék. A tatárjárás. A nápolyi hadjárat. Kis Károly. A törökök Európában. Hunyadi János. Mátyás királylyá választása. A mohácsi vész. Dózsa György lázadása. A marathoni győzelem. Xerxes hadi készülétei. A thermopylai csata. Themistokles. A salamiszi tengeri ütközet. A perzsa hadsereg megsemmisítése. Olvasmányok a hazai földrajz köréből. Költemények: A keresztutról (Tompá). A gazdag rokon (Tompá). Kont (Garay). Both bajnok özvegye (Arany). A Tisza, Szülőföldem, A jó öreg korcsmáros (Petőfi). A szegény asszony könyve (Vörösmarty). Isten hozzád (Bajza). Hazámhoz (Szász). Hymnus (Kölcsény). Ez utóbbiak sza-

valtattak. — A nyelvtan elméleti részéből: A beszédrészek. Szórend és hangsúly. Az alárendelő, mellérendelő és többszörösen összetett mondatok tüzetes tárgyalása olvasmányok alapján. A helyesírási szabályok részletes tárgyalása. Kéthetenként egy-egy, a tárgyaltak köréből vett írásbeli gyakorlat, összesen 17.

Pálffy K. és Wirker E.

Német nyelv, 5 óra. Tankönyv: Endrei A. »Német nyelv-könyv«. Prózai olvasmányok: Die Zeit; Die Sonnenstrahlen; Die Familie; Bremer Stadtmusikanten; Die Elster und ihre Kinder; Der wohlthätige Graf; Das blinde Ross; Iphigenie in Aulis und auf Tauris: 1. Die Aufopferung, 2. Die Rache, 3. Die Versöhnung; Dorf und Stadt; Der hörnerne Siegfried: 1. Der Drachenkampf, 2. Siegfrieds Heirath; Der Winter; Die Gewässer; Die Heimath; Unser Wohnplatz; Der Winter; Der Rattenfänger zu Hameln; Frau Holle. Költemények: Die Rache; Thu'nichts Böses; Siegfrieds Schwert; Dem Vaterlande; Sehnsucht nach dem Frühling; Der Trompeter an der Katzbach; Die Stufenleiter. A költemények emléztettek. Kéthetenként 1—1 írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Pálffy K. és Wirker E.

Földrajz, 3 óra. Tankönyv: Lass Samu, Földrajz a középiskolák II. és III. o. számára. Európa államai, a magyar birodalom kivételével és Ázsia.

Molnár Károly.

Természetrész, 2 óra. Tankönyv: Paszlavszky, Kis természetrajz II. rész. Őszi flórából 9 virágos növény. Faunából: 4 erdő, 18 madár, 4 csúszó-mászó, 3 kételtű, 4 hal, 2 puhatestű, 17 izeltlábú, 1 féreg. Tavaszi flórából: 5 virágos növény, gyümölcsfáink virágai, 6 erdei fa, 6 erdei cserje. 2 kirándulás.

Molnár Károly.

Számítás, 4 óra. Kézikönyv: Dr. Beke Manó »Számítás« II. r. Számolási rövidítések. A régi hazai mértékek; ezeknek az új mértékekkel való összehasonlítása s egymásra való átszámítása. Korlátolt pontosságú összeadás, kivonás, szorzás és osztás. Az arányosság, a hármasszabály és az idetartozó feladatok megoldása. Az olasz gyakorlat. Az arány és aránylat fogalma. A százalékos számítás és alkalmazása.

Dózsa Jakab.

Rajzoló geometria, 5 óra. Kézikönyv: Suppan-Szirtes »Rajzoló geometria« II. r. A kocka, hasáb, henger, gúla, kúp s a

gömb leírása, ezen testek felszínének s köbtartalmának számítása. A síkok és egyenesek absolut és relativ helyzete. A lapszög és testszöglet. Geometriai disztimények rajzolása. Testek és testcombinatiók axonometrikus képeinek és hálóiának rajzolása.

Dózsa Jakab.

Szépírás, 1 óra. Magyar folyóírás és ronde-írás.

Dózsa Jakab.

Torna, 2 óra. Ugyanaz, mint az I. osztályban.

Nosz Gusztáv.

III. osztály.

Osztályfőnök: *Barabás Jenő.*

Magyar nyelv, 3 óra. Tankönyv: Balogh Péter »Magyar olvasókönyv«. Szinnyi J. »Rendszeres magyar nyelvtan«. Olvasmányok: Égi háboru. A magyar becsületszó. Hunyadi János. Hunyadi László. Az első török háboru. A mohácsi vész. A görög ember lakása. A rómaiak mindennapi élete. Nagy Lajos és a nápolyi hadjáratok. Mátyás király udvara. Egy régi udvarház. Az olympiai játékok. A tűzokádó hegyek. Földindulás. A könyvnyomtatás föltalálása. Köd, felhő, eső és hó. Japán. Egyptom. Az északi sarkvidék lakói czimű prózaiak. Zivatar. Csáládi kör. Kont. Mátyás anyja. Mátyás király. Mátyás király Gömörben. Az elhagyott lak. Hymnusz. Szózat cz. költemények. A költemények szavalmányul is szolgáltak. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. Tárgyai voltak a prózai és költői olvasmányok értelmes tartalomkivonatai s a nyelvtanból eltanultak alkalmazása.

Pálffy K. és Ferencz T.

Német nyelv, 3 óra. Tankönyv: Endrey, Német nyelvkönyv. Végzett tananyag: a névszók tana (főnév, melléknév, számnév, praepositio, határozó kötszó). Olvasmányok: Die Bremer Stadtmusikanten. Der brave Mann. Das deutsche Land. Die Heinzelmännchen. Brief an den Onkel. Antwort. Die gute Mutter. Am Rheinstrom. Der Kluge Richter (prózaiak). Einkehr. Der Handwerksbursche. Sprüche. Das Erkennen. Der Esel und seine drei Herren. Der Vöglein Dank cz. költemények. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat, összesen 15.

Pálffy K. és Ferencz T.

Francia nyelv, 5 óra. Tankönyv: Hofer Károly »A francia nyelv módszeres tankönyve« I. r. A francia olvasás szabályai. A kiejtés és írás. Az I. II. IV. hajtogatás. A módok. A körülírt hajtogatás. A főnevek nemc. A nőnem képzése. A melléknév helye. Az állítmány egyezése az alanyval. Prózai olvasmányok: Thémistocle, Le corps de l'homme, L'hirondelle, L'âne dans la peau de lion, La moisson, Les vêtements, La souris. Költői olvasmányok: Distique, Quatrain, L'été, L'araignée et le ver à soie, Le lierre et l'arbuste. Könyv nélkül a költői olvasmányok és L'âne dans la peau de lion. Kéthetenként egy, összesen 15 dolgozat.

Ferencz Tivadar.

Történelem, 3 óra. Tankönyv: Baróti-Csánky, Magyarország története, 5. kiadás. Budapest, 1898. A magyar nemzet története a honfoglalástól a legujabb ideig. Magyarország politikai földrajzának történeti alakulása.

Tompa Árpád.

Földrajz, 2 óra. Tankönyv: Lass Samu, Földrajz II. kötet II. rész. Afrika, Amerika, Ausztrália ismertetése. Térképrajzolás.

Barabás Jenő.

Természettan, 2 óra. Tank. Dr. Schmidt Ágoston: »Fizikai Földrajz«. A testek tulajdonságai. Az erő és munkája. Az affinitás, cohaesio, adhaesio fogalma. A nehézségi erő és hatása a szilárd, cseppfolyós és légnemű testekre. A hő, fény, mágnesség és elektromosság alaptulménényeinek ismertetése.

Hlatky Miklós.

Számítan, 3 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Számítan« III. r. Összetett hármasszabályi feladatok megfejtése. Kamatszámolás, kamatos-kamatszámítás; arányos osztás, elegyítési feladatok. Értékpapírok, részvények értékszámítása. Lerovat számítás. Váltók. A hazai és idegen pénzekre vonatkozó általános tudnivalók, értékek kiszámítása. Lánccszabály.

Barabás Jenő.

Rajzó geometria, 2 óra. Tankönyv: Dr. Gerevich Emil, »Planimetriai szetkesztéstan«. A pont, az egyenes vonal. A távolságokkal való négy alpművelet. A távolságok arányossága. A kör mint geometriai hely. A kör segítségével végezhető alapszerkesztések. Az axialis és centrikus symmetria. A szög és mérése. A szög másolása s ezzel kapcsolatban egyenlőközü egyenesek szerkesztése. A szögekkel való alpműveletek. Adott nagyságu

szögek szerkesztése. Merőleges egyenesek szerkesztése. A háromszög, négyszög és sokszög tulajdonságai, fajai s ezen idomok szerkesztése. Az idomok egybevágósága. A szög transversalisai. Rajzmértékek készítése. Az idomok hasonlósága. Az idomok egyenlő és különböző nagyságban való másolása. Területek átalakítása. A tárgyalt szerkesztések rajzolása.

Barabás Jenő.

Szabadkézi rajz, 2 óra. Első és második időszakban gyps minták után. Stilizált levelek, virágok, mint disztiményi motívumok. Mértani testminták. III. időszak: Különböző stílü egyszerű síkdisztimények.

Fankovich Gyula.

Torna, 2 óra. Szabadgyakorlatok botokkal, súlyzókkal és anélkül. Rendgyakorlatok. Szergyakorlatok. Az előbbi osztályban használt szerekhez hozzájárulnak még bak- és lóugrások; nehezebb gyakorlatok a korláton és nyujtón. Tornajátékok.

Nosz Gusztáv.

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Hann Károly.*

Magyar nyelv, 3 óra. Tankönyv: Négyessy László »Stilizatika« I. r. Az irány lényege és módozatai. Írásművek. Bel- és külalak. Tényezőik. Verstan. Rhythmus. Hangsúlyos és időmértékes verselés. Rímtan. Költői olvasmányok: 1. Rozgonyiné. 2. Pató Pál. 3. Az alföld. 4. Tisza. 5. A pusztá télen. 6. Himfy dalai. 7. Zsugori uram. 8. Egy szegény asszony könyve. 9. Toldi Aranytól. — Prózai olvasmányok: 1. A magyar ház. 2. Szalonta égése. 3. Hortobágyi képek. 4. Buda a török alatt. 5. A madárhegy. 6. Kedves találkozás. 7. A magyar faj. 8. Vörösmarty szülöi. 9. A hizelgö.

Hann Károly.

Német nyelv, 3 óra. Tankönyv: Jónás János, Deutsches Sprach- und Lesebuch III. d. és IV. rész. Elvégzett tananyag: Rendszeres alak- és mondattan. Sajátságos német verstan. Ügyiratok szerkesztése. Költemények: Wilhelm Tell. Der Alpenjäger. Wanderlust. Die Tanne. Abschiedsworte eines Vaters an seinen Sohn. Hoffnung. Lieder aus Wilhelm Tell. — Prózai olvasmányok: Der hörnerne Siegfried 1—5. Friedrich, Rotbart

auf dem Kyffhäuser. Die treue Freundschaft. Die Produkte der Palmen und ihre Verwendung. Herder an seine Kinder.

Hann Károly.

Francia nyelv, 5 óra. Tankönyv: Hofer K., A francia nyelv módszeres tankönyve, II. rész. Hofer K.: A francia olvasókönyv középiskolák alsó osztályai számára. A bővített mondat. A részelő névelő. Az igék és melléknevek vonzata (de és a). A III-ik hajtogatás. A subjonctiv. A szenvedő alak. A visszaható igék. A rendhagyó igék, a határozók. Az összetett mondat. Az infinitif, gérondif és particip használata. *Próza i olvasmányok:* 1. La France et la langue française. 2. L'automne. 3. Le Petit Chaperon Rouge. 4. Attila et le poète Marullus. 5. L'hiver. 6. Le chemin de fer. 7. Le printemps. 8. Le beau pays de France. 9. L'été. *Költői olvasmányok:* 1. L'enfant et la châtaigne. 2. Le rossignol. 3. Dizain. 4. Le loup et l'agneau. 5. Aimez les champs. Könyv nélkül a költői olvasmányok, továbbá a 2. számú prózai. Hetenkint egy dolgozat, felváltva iskolai és házi, összesen 27 dolgozat.

Dr. Roth Fillöp.

Földrajz, 3 óra. Tankönyv: Jablonszky J. Földrajz a reáliskolák IV-ik osztálya számára, 2-ik kiadás. Az osztrák-magyar monarchia politikai földrajza és Európa államainak ismertetése.

Tompa Árpád.

Mennyiségtan, 4 óra. Tankönyv: »Algebra középiskolák számára.« Dr. König Gyula, I. füzet. Az algebra jelei. Positív és negatív számok. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás egy és többtagu algebrai kifejezésekkel. Tényezőkre bontás, legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó. A négy művelet törtekkel. Algebrai mennyiségek és közönséges számok négyzete és köbe. Mértani haladványoknál az utolsó tag és az összeg kiszámítása. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel. Egyenletek felállításása számos feladaton gyakorolva. Az aránylatok átalakítása, az ismeretlen kikeresése, aránylatok összetétele. Házi feladatokon kívül készítették havonként egy iskolai dolgozatot.

Hlatky Miklós.

Rajzoló geometria, 2 óra. Kézikönyv: Dr. Gerevich Emil »Planimetriai szerkesztéstan.« Gyakorlati felmérések (kirándulásokkal összekötve), u. m. pontok és egyenesek kitézése és közvetett mérése. Kisebb földterületek felmérése a triangulatio és a coordi-

náták módszere alapján. A nivellázás elemei. A kör s a körnél előforduló egyenesek. A húr és az érintő alaptételei. Az érintő szerkesztése. A kör középpontjának meghatározása. Három pont körének szerkesztése. A kör osztása. A szögmérő szerkesztése. Két kör viszonylagos helyzete. Két kör közös érintői. Érintkező körök. Az ellipszis, parabola és hyperbola szerkesztése. Ugyanazon görbék érintőinek szerkesztése. A cycloisok, körevolvensek s az Archimedes-féle csigavonal szerkesztése. Helyszinrajzolás. A rajzok anyagául a tárgyalts szerkesztések, helyszinrajzi jelölések és geometriai disztimények szolgáltak.

Csehély Adolf.

Szabadkézi rajz, 2 óra. I—II. időszakban: Egyszerű, domboru ékitmények gyps után. III. időszakban szinezett síkékítmények, Váradj Sz. fali mintái után.

Funkovich Gyula.

Torna, 2 óra. a) Szabadgyakorlatok. Állások, műjárások. Futás 5—10 perczig. Tagszabadgyakorlatok botokkal és súlyzókkal. b) Rendgyakorlatok. Az I. osztályban gyakoroltakon kívül kettős rendekbe fejlődés és rendekbe szakadozás. c) Szergyakorlatok. Az előbbi osztályokban használt szerekhöz hozzájárulnak még a bak- és lóugrások; nehezebb gyakorlatok a korlátton és nyujtón.

Nosz Gusztáv.

V. osztály.

Osztályfőnök: *Csehély Adolf.*

Magyar nyelv, 3 óra. Névy L. »Rhetorika és olvasmányok a Rhetorikához.« A történet- és regényírás elmélete és történeti fejlődése. Az értekezés elmélete és fajtái. A dráma szerkezetének megismertetésére olvasták és elemezték Shakespeare »Coriolanus« cz. tragoediáját. Olvasmányok voltak: Székely I., Heltay G., Petheó G., Cserey Mihály, Virág B., Horváth M., Szalay L., Salamon Ferencz tört. műveiből jellemző helyek s részek. A pol. beszédek köréből Deák felirati javaslata. Az akad. beszédek közül: Eötvös emlékbeszéde Szalay fölött, Gyulay emlékbeszéde Eötvös fölött. Értekezések közül: Kossuth, Pázmány, Kölcsey, Szabó Károly, Salamon, Arany J. műveiből. A regény prózából: Kemény Zs. Budavár elveszte. Ezenkívül házi olvasmányok is voltak feladva, melyekről minden harmad végén beszámoltak a tanulók.

Dr. Szilágyi Albert.

Német nyelv, 3 óra. Tankönyv: Dr. Heinrich G., Deutsches Lehr- und Lesebuch. I. k. Elvégzett tananyag: Rhetorika a magyarral párhuzamosan (Elbeszélés, leírás, értekezés, szónoki beszéd, levél). *Költői olvasmányok*: 1. Hans Euler. 2. Zigeunerleben. 3. Auf eine holländische Landschaft. 4. Der handschuh. 5. Das Mädchen aus der Fremde. 6. Die Theilung der Erde. 7. Der Ring des Polykrates. — *Próza i olvasmányok*: Eine Wildschützengeschichte. Der Ölbaum. Die Gruft eines untergegangenen Völkerstammes. Die Schule des Lebens. Tobias Witt. Nicht der Schule, sondern dem Leben soll man lernen. *Magánolvasmányok*: Wilhelm Tell (Schiller). Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat, összesen 18. *Hann Károly.*

Francczia nyelv, 4 óra. Tankönyv: Hofer, Rendszeres franczia nyelvtan; Feugère, Morceaux choisis des prosateurs et poètes. Az alaktan és mondatban bható, részletes tárgyalása, különösen a módok és igeidők használata, egyeztetése, az ige és melléknévonzatok, a mellékmondatok, a részesülők, a szórend. *Próza i olvasmányok*: 1. Bonheur de la vie des champs. 2. La Touraine; la Loire et ses bords. 3. Alexandre le Grand épargne Jérusalem. 4. Du choix des amis. 5. L'écureuil. 6. La réception d'un chevalier au moyen âge. 7. Le moineau. 8. Départ pour la première croisade. — *Költői olvasmányok*: 1. Portrait de l'enfance. 2. Le corbeau et le renard. 3. Les deux voyageurs. 4. Le chien. 5. Le menteur. 6. Sophocle accusé par ses fils. 7. La colombe et la fourmi. 8. Les bienfaits du commerce. Könyv nélkül a költői olvasmányok. *Dr. Roth Fülöp.*

Történelem, 3 óra. Tankönyv: Mangold Lajos, Világtörténelem I—II. Az ó-kor története, különösen a görög és római történet a római birodalom felosztásáig. A történet előtti kor, a társadalmi állapotok fejlődése, a görög és római államélet, családi és társadalmi viszonyok. A műveltség és tudomány fejlődése nyomon kísérve az ó-koron át. A korszakot alkotó események. A római császárság. A kereszténység alapítása és emelkedése.

Dr. Szilágyi Albert.

Természetrajz, 2 óra. Tankönyv: Kriesch-Simonkai »Növénytan« és Simonkai »Növényhatározó« 16 jellemzőbb növényfajon a műnyelv összeállítására, nevezéstan, fajok, nemek, családok, osz-

tályok diagnosisa. A növénytan fejlődése ; mikroszkop alkalmazása ; sejtek, szövetek. Sejtek tartalma, életmunkássága. Mesterséges és természetes rendszerek. A csapatok rendszeres ismerete, tekintettel külső-, belső-tagoltságra, szaporodásra és fejlődésre. Mesterséges szaporítás. A honi flora általános jellemzése. A növényhatározó kezelése. Növényhatározási gyakorlatok. Egy kirándulás.

Molnár Károly.

Vegytan, 2 óra. Tankönyv: »Chemia« a reáliskolák felső osztályai számára stb. írta Hankó Vilmos. Az elemek fogalma s azok tulajdonságai. A Gay-Lussac és Mariotte-Boyle-féle törvények segítségével a tömegs és parány-súly megállapítása. A vegyérték. Aljak, savak stb. A sók vegyi szerkezete. A kristályok alaktani és fizikai tulajdonsága. Az elemek közül a nem fémek és vegyületeik.

Dr. Solymossy Lajos.

Mennyiségtan, 5 óra. Kézikönyv: König-Beke »Algebra« és Lutter »Mértan«. a) Algebra: A múlt évi tananyagának rövid áismétlése után, az elsőfoku egyenletrendszerek. Kéttaguak magasabb pozitív egész hatványainak meghatározása a Pascal-féle háromszög felhasználásával. A számtani haladvány. Számolási műveletek gyökérmennyiségekkel. Többtaguak és közönséges számok második gyökere. A másodfoku egyenlet megoldása. Többtaguak és közönséges számok harmadik gyökere. b) Geometria: Az egész planimetria.

Csehély Adolf.

Ábrázoló geometria, 2 óra. Kézikönyv: Suppan V. »Ábrázoló geometria«. A pont, vonal és síkra vonatkozó stereometriai tételeknek rövid tárgyalása után a pont, egyenes vonal, sík, síkidomok egy képsíkon való ábrázolása orthogonális projectióban. Ugyanaz két képsíkon, hozzávéve a kocka, hasáb és gúla ábrázolását. A rajzolás anyagául az elősorolt feladatok és épületrészek tervei szolgáltak.

Csehély Adolf.

Szabadkézi rajz, 2 óra. I—II-ik időszakban. Komplikáltabb domboru ékitmények gyps után. III. időszakban színezett ékitmények síklapok után. Váradi S. és Andel mintái után.

Funkovich Gyula.

Torna, 2 óra. a) Szabadgyakorlatok. Az alsóbb osztályokban tanult gyakorlatok és azok összetételei kézi szerekekkel és azok nélkül. Gyakorlatok sulyzókkal, botokkal, ill. buzogányokkal. b)

Rendgyakorlatok. A katonai rendgyakorlatokból: a szakasz felállítás és beosztása; igazodások, sornyítás, arcvonal mozdulatok, rendek- és kettős rendekből; különböző vonulások rendes és futólépésben. c) Szergyakorlatok. Az első osztály szereit, kiválóan korlát, nyújtó, vízszintes létra, ló-, bak- és rúdugrás, súlyemelés, súlydobás, nehezebb gyakorlatok a gyűrűhintán, kötélhuzás, labdajátékok, tornajátékok. *Nosz Gusztáv.*

VI. osztály.

Osztályfőnök: *Dr. Szilágyi Albert.*

Magyar nyelv, 3 óra. Tankönyv: Névy László, Poétika. A költői műfajok elmélete olvasmányokkal. Verstan. Költeménytan. A versek elemeiről. A versek nemeiről. A költemények elemeiről. A költemények nemeiről. A belvilág költészetéről. A külvilág költészetéről. A drámai költészetéről. Olvasmányok; mondák; regék; legendák; Zalán futása; románczok; balladák; idyllek; szatirák. Oktató epikai művek. Lyrai költemények a legjelesebb magyar költőktől. Kötelező magán olvasmányok: Arany: Vojtina Ars poetikája. Zrinyi: Sziget veszedelme. Csokonai: Dorottya. Vörösmarty: Két szomszédvár. Jókai: Uj földesur. Shakespeare: Macbeth. Sophokles: Antigone. Tóth E.: A falu rossza. — Könyv nélkül: Vörösmarty: A hontalan. Arany: Ágnes asszony. Tompa: A madár fiaihoz. Petőfi: Befordultam a konyhára. Arany: Rachel siralma. Tompa: Levél egy kibujdosott barátom után. Arany: Tetemre hívás. Petőfi: Ereszkedik le a felhő. Kisfaludy K.: Mohács. Petőfi: Egy gondolat bánt engemet. Vörösmarty: Szózat. Kölcsey: Hymnusz. *Tompa Árpád.*

Német nyelv, 2 óra. Tankönyv: Heinrich G., Német tan- és olvasókönyv. II. k. Végzett tananyag: költészetten magyar poétikával párhuzamosan. Olvasmányok: Der Erlkönig. Des Sängers Fluch (Uhland). Die Grenadiere (Heine). I. Gesang des »Oberon« von Wieland. Das Schloss Boncourt (Chamisso). Volkslied (Göthe). Das Gewitter (Schwab). Vier Lieder von Heine. Die Kreuzschau (Chamisso). Cassandra (Schiller). Die Lorelei (Heine). Leichter Sinn (Geibel). Das Lied von braven Mann. Des Sängers Fluch. Leben und Tod. Monolog aus Wilhelm Tell (Schiller). Prolog aus Jungfrau von Orleans. Könyv nélkül tanult költemények

az olvasott dalok, elégiák, balladák és monolog. Magánolvasmányok: Hermann und Dorothea (Göthe). Die Jungfrau von Orleans (Schiller). Kéthetenként egy írásbeli dolgozat, összesen 18.

Hann Károly.

Francia nyelv, 4 óra. Olvasmányok: 1. Fénelon Les aventures de Télémaque 10. fejezet, 2. (Feugère: Morceaux choisis) St. Evremond, Alexandre et César, 3. Bossuet, Parallèle de Sparte et d'Athènes, 4. Bossuet, Derniers exploits d'Alexandre, 5. Lafontaine, Le chêne et le roscaux, 6. Lafontaine, Un vieillard et ses enfants, 7. Coppée, La chaumière incendiée, 8. Victor Hugo, Moïse sur le Nil. Könyv nélkül 5. 6. 7. 8. számuk. *Dr. Szilágyi Albert.*

Történelem, 3 óra. Tankönyv: Mangold Lajos »Világtörténelem« II—III. k. A barbárok letelepedése a nyugoti birodalomba. A kelet-római birodalom és a mohammedánus világ. Az egyház fejlődése. A nyugati császárság megújítása a frankok által. A Karolingok bukása és a pápák emelkedése. A hűbériség a császárság küzdelme. A keresztes háborúk kora. Állami fejlődés e korban. A középkori intézmények bomlása. A renaissance és a nagy felfedezések. A reformáció és az ellenreformáció kezdete. Az ellenreformáció és a vallásháború kora. Anglia a Stuartok és a köztársaság korában.

Dr. Szilágyi Albert.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Thome-Paszlavszki »Az állattan kézikönyve«. Állati sejtek, szövetek (mikroszkop), szervek kapcsolatosan az életműködésökkel. Szellemi tevékenység, szaporodás, fejlődés. Az állatok rendszeres áttekintése és életmunkásság és a szervek közt lévő viszony folytonos kiemelése mellett.

Molnár Károly.

Vegytan, 3 óra. Tankönyv: »Chemia« a reáliskolák felső osztályai számára stb. írta: dr. Hankó Vilmos. A szénnyvegyek jellemzése. A szerves testek elemzése; az elemzési eredményekből a vegyület tömecksképletének levezetése. A különböző képletek. Isomeria, metameria és polymeria. Telített és telítetlen szénhidrogének. A szénhidrogének hallogen, nitro és hidroxil származékai. — Alkohokok. Aldehidok és ketonok. Szerves savak, éterek. Szénhidrátok. Glykosidok. Aromás testek — bensol és származékai. Illó olajok és gyanták. Festőanyagok. Cyánvegyek. Alkaloidok. Protein anyagok.

Dr. Solymossy Lajos.

Mennyiségtan, 4 óra. Tankönyv: König Gy. »Algebra« III. és IV. r. és Lutter »Mértan«. a) Algebra: Az előző év anyagának rövid ismérése. A hatványozás általánosítása, negatív és a törtkitevők alkalmazása. A számrendszerek. A logaritmus, a Briggs-féle logaritmusok, kiszámításuk, alkalmazásuk. A kamatoskamatszámítás. A geometria haladványok és alkalmazásuk a járadékszámításnál és a kölcsönök törlesztésének számításánál. b) Geometria: A stereometriából az egyenesek és a síkok relatív helyzete. A testszöglet. A polyederekre vonatkozó általános tételek. A hasáb és a gúla felszínének és köbtartalmának számítása. Goniometria és trigonometria. *Barabás Jenő.*

Ábrázoló geometria, 2 óra. Tankönyv: Suppán »Ábrázoló geometria«. A pont, egyenes és sík ábrázolása a négy térnegyedben. Az egyenes különböző helyzetei, hajlásszöge, valódi nagysága. Párhuzamos és egymást metsző egyenesek. A sík helyzetei. A sík lefordítása és felállítás. Affinitás a síkidom és képei között. Párhuzamos és egymást metsző síkok. A pontnak, egyenesnek és síkidomnak a képsíkokra vetett árnyéka. A síkra merőleges egyenes. A pont és az egyenlőközű egyenes távolsága a siktól. Az egyenes hajlásszöge a síkkal. Két sík hajlásszöge. A pontnak, egyenesnek és síkidomnak árnyéka tetszőleges síkon. A felsorolt feladatok rajzolása. *Csehély Adolf.*

Szabadkézi rajz, 2 óra. Domború ékitmények teljes árnyéklással, emberi fejek és színezett diszitmények, síklapokról Andel után. *Fankovich Gyula.*

Torna, 2 óra. Tananyag, mint az V. osztályban.

Nosz Gusztáv.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Hlatky Miklós.*

Magyar nyelv és irodalom, 3 óra. A magyar irodalom története a legrégebb kortól Kisfaludy Károlyig. Az egyes korszakok jelleme, emlékei; írói és alkotásai, ezek időszaki vagy messzebbható jelentőségének szabatos meghatározásával. Belátóbban tárgyaltak: a halotti beszéd; legendák; ének Pannonia megvételeéről; Balassa Bálint. Pázmány Péter. Szenci Molnár Albert, Zrínyi, Gyöngyösi, Mikes, Faludi, Amadé, Révay, Verseghy, Virág B.,

Bessenyei György, Dugonics, Gvadányi, Kazinczy, Kármán, Csokonay, Kisfaludy Sándor, Berzsenyi és Kölcsey. Végül: az egész tananyag csoportosítása 1. nyelvészeti, 2. szorosabb értelemben vett irodalom történeti szempontból. Olvasmányok: A kézikönyv összes szemelvényei. Kötelező magánolvasmányok: Gyöngyösi István Murányi Venus. Arany J. Pogánykori költészet. Beöthy Zsolt: A szépprózai elbeszélés. Mikes Törökországi levelei. Berzsenyi: A philosophus. Gvadányi: Egy falusi nótáriás. Fazekas M.: Ludas Matyi. Kármán: Fanni hagyományai. Kardoss A.: Kurucz költészet. Kazinczy F.: Pályám emlékezete. Kisfaludy S. Regéc. Könyv nélkül tanultattak: A halotti beszéd. Balassa Bálint »Katonának«. Rákóczy nóta. Faludi Ferencz »Forgandó szerencse« B. Szabó Dávid: »Egy ledölt diófához«. Csokonai V. M. »A tihanyi ekhóhoz«. Berzsenyi D. »A magyarokhoz«. *Nosz Gusztáv.*

Német nyelv, 2 óra. Tankönyv: Dr. Heinrich G. Deutsches Lehr- und Lesebuch III. rész. Végzett tananyag: Klopstock, Lessing, Wieland, Göthe, Schiller élete és munkássága. Olvasmányok: Das Lied von der Glocke (Schiller). Das Kind der Sorge (Herder). Der Fischer, Mignon (Göthe). Schäfers Klagelied (Göthe). Literaturbriefe. Die Ermordung Wallensteins. A költői olvasmányok könyv nélkül. Magánolvasmány: Klingers: Zwillinge (Bayer) Die Neujahrsnacht eines Unglücklichen (I. Paul). Havonként egy házi írásbeli dolgozat, számuk 9. Minna von Barnhelm, Götz v. Berlichingen-Cabale und Liebe. *Hann Károly.*

Franczia nyelv, 3 óra. Olvasmányok: 1. Corneille: Cinna II. Feugère: Morceaux choisis de prose et de vers des classiques français à l'usage de la classe de quatrième: 1. Où réside la dignité de l'homme. 2. La besace. 3. Relations du chant des oiseaux avec l'homme. 4. Annibal. 5. L'éléphant domestique. 6. Adieux de Marie Stuart. 7. Il'y a une éducation pour chaque âge de la vie. 8. Déceptions qui attendent l'ambitieux. 9. Aux jeunes gens. 10. Le Colisée. Könyv nélkül a 2., 6. és 9. számúak. Magánolvasmány: Molière, L'Avare. *Dr. Roth Fülöp.*

Történelem, 3 óra. Tankönyv: Mangold Lajos Világtörténelem III. és IV. k. Vargha Ottó: Politikai földrajz 3-ik jav. kiadás. Az új és legújabb kor története napjainkig. Európa államainak, valamint az egyesült-Államok politikai földrajzainak ismertetése.

Dr. Szilágyi Albert.

Természetrajz, Tankönyv: Roth Samu »Ásvány- és földtan«. Ásványtan: Az ásványok természettani, vegytani tulajdonságai, előfordulási viszonyai, bányászata. 60 nevezetesebb ásványfaj. Földtan: A geológiai tényezők és hatásuk egymásra. Kőzetek képződése, szövete, elhelyezkedése a szilárd földkéregben. A főbb összetett kőzetfajok. A föld története korszakonként, jellemzőbb kőületeivel együtt. Minden szakasznál különösen kiemeltük hazai viszonyainkat. 1 kirándulás. *Molnár Károly*.

Természettan, 4 óra. Tankönyv: Fehér Ipoly »Kísérleti Természettan«-a. Az általános mozgástan, erőműtan. A szilárd, cseppfolyó és légnemű testek erőműtana. Hangtan. *Hlatky Miklós*.

Mathematika, 4 óra. Kézikönyv: König »Algebra«, IV. füz. és Lutter »Mértan«. a) Algebra: A másodfoku függvény és másodfoku egyenlet elmélete kapcsolatban a complex számokkal. Másodfokuakra redukálható felsőbb fokú egyenletek megoldása. Az algebra és geometria kapcsolata. Az elsőfoku határozatlan egyenlet megoldása. A végtelen geometria haladvány. A permutatio, combinatio és variatio s a binomialis tétel positiv egészszámu kivetőkre. A harmadfoku egyenlet. b) Geometria: A henger, kúp, csonka kúp, gömb és a gömb részeinek leírása, felszínök és térfogatuk. A gömb háromszög alapképletei. A derékszögű s a ferdeszögű gömb háromszög megoldása. A pont derékszögű koordinátái s ezzel kapcsolatban két pont távolsága. A két pontot összekötő egyenes hosszúsága s hajlásszögének tangense. A csúcs pontjának koordinátái által megadott háromszög területe. Az egyenes egyenletének különféle alakjai. Két egyenes metszése. A kör egyenlete. *Csehély Adolf*.

Ábrázoló geometria, 2 óra. Kézikönyv: Suppán »Ábrázoló geometria.« A hasáb, gúla, henger, kúp, gömb s a forgástestek ábrázolása könnyebb helyzetekben. Alkotók, pontok ábrázolása e testeken. E testnek sikkal és egyenessel való metszései, hálói és érintő síkjai. Affinitás es collineatio a síkmetszéseknél. A pont, az egyes és a síkidom árnyéka a testre. A testnek árnyéka a képsíkokra. A testnek árnyéka más testre. A testnek saját árnyéka. A felsorolt feladatok rajzolása. *Csehély Adolf*.

Szabadkézi rajz, 2 óra. Gazdagabb domboru ékitmények, stílnemű oszlopfők, párkányok, pillérek, különféle rajzmodorban.

Színezett diszitmények Andel és Racinet polychromjai után. Emberi fejek és testrészek jó mesterek reprodukált kézrajzai után.

Fankovich Gyula.

Torna, 2 óra. Tananyag, mint az V. osztályban.

Nosz Gusztáv.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab*

Magyar irodalom, 3 óra. Tankönyv: Beöthy Zs. »A magyar nemzet irodalom történeti ismertetése« I—II. A régibb korok és az új kor ismertetése, illetőleg jellemzése és összefoglaló áttekintése után a magyar nemzeti irodalom, különösen az egyes műfajok fejlődésének története a legrégebb időtől napjainkig. A remekművek elemzése alkalmával az előző osztályban eltanultak ébrentartása céljából retorikai, poetikai és nyelvtani kérdések. Részletesebben tárgyaltak: az 1820-ik évvel kezdődő reformtörekvések: Kisfaludy Károly, Katona J., Vörösmarty, Czuczor, Garay, Jósika, Eötvös, Kemény Zs., Bajza, Tompa, Petőfi, Arany, Szigligeti, Madách, Jókai, Gyulay, Szász K., Lévy, Csiky G., Vajda János stb. A polit. szónokok közül: Széchenyi. A történeti és nyelvészeti legújabb kutatások eredménye. Kötelező magánolvasmányok: Kisfaludy K.: Csalódások, Iréne. Katona: Bánk-bán. Vörösmarty: Csongor és Tünde, A két szomszédvár. Czuczor: Botond. Petőfi S.: János vitéz és Bolond Istók. Arany J.: Toldi; Buda halála. Szigligeti Ede: Trónkereső és Fenn az ernyő nincsen kas. Széchenyi: Hitel. Madách: Az ember tragédiája. Jókai: Az új földesúr. Könyv nélkül: Kisfaludy K.: Mohács, Vörösmarty M.: Szép Ilonka, Bajza J.: A rab költő, Tompa M.: Sirboltban, Petőfi S.: A rab oroszlán, Arany J.: Szondi két apródja, Lévy: A műszak bosszúja, 10 népdal. *Nosz Gusztáv.*

Német nyelv, 2 óra, Tankönyv: Heinrich G. Tan és olvasókönyv III. rész. *Elvégzett tananyag:* A romantikusok, az ifjú Németország, e két iskola hatása a modern tudományokra. A legnevezetesebb prózai írók. Olvasmányok: Die drei Zigeuner. (Lenau). Der Zigeunerbube im Norden (Geibel). Die drei Indianer (Lenau). Das Bettelweib von Locarno. (Kleist). Reisebilder von

Heine. Die Wallfahrt nach Kevlaar (Heine). Belsazer (Heine). Andreas Hofer (Moser). Konradins Ende (Raumer). Ueber Lesen und Bücher (Schopenhauer). Die südamerikanische Steppe (Humboldt). A költői olvasmányok könyv nélkül. Magánolvasmány: Braut von Messina. Iphigenie auf Tauris. Havonként egy házi írásbeli dolgozat, összesen 8.

Hann Károly.

Bölcsészet, 3 óra. Tankönyv: Sztinyai Elek: Lélektan és Logika. Bevezetés. Az érzet. Az érzetek különböző nemei az érző szervek szerint. A képzetek. Az érzelmek tana. Az akarat. A lelki betegségek. A hypnotismus és a vele rokon tünetények. Képzet összeköttetések. Fogalom. Ítélet következtetés. A rendszeres gondolkodás formái. Elménk tévedései.

Tompa Árpád.

Francia nyelv, 3 óra. Tankönyv: Hofer Károly, Olvasmányok: I. Racine: Britannicus II. Hofer Károly, Prózai olvasmányok: 1. Louis XIV et sa cour. 2. Origine des lois. 3. La Poésie au dix-neuvième siècle. 4. L'astronomie. 5. Racine. 6. Des classifications. 7. De l'écriture. Magánolvasmány: Molière, Les femmes savantes.

Dr. Roth Fülöp.

Történelem, 3 óra. Tankönyv: Mangold Lajos »A magyarok oknyomozó történelme.« Őskor. Honfoglalás. A keresztény monarchia megalapítása. Arany bulla. Átmenet a hűbériségbe. Renaissance. Mátyás kora. A köz- és főnemesség küzdelme. Az ország hanyatlása. Nemzeti és vallási ellentétek. A fölkelések kora. A nemzet és a dynasztia kibékülése. Reformtörekvések, kísérletek, küzdelmek és ezek végeredménye az 1848-iki alkotmányban.

Tompa Árpád.

Természettan, 5 óra. Tankönyv: Fehér Ipoly »Kísérleti természettan.« Az energia. A meleg, hőforrásai, terjedése. A melegmennyiség mérése. A meleg hatása a testek térfogata- és halmazállapotára. A meleg és légnemek fesztő ereje közti összefüggés. A körlég páratartalma. A meleg átalakulása mechanikai munkává. Statikai elektromosság. A dinamikai elektromosság keletkezése, különböző hatásai. Az elektromosság és mágnesség közötti összefüggés, természetes, mesterséges mágnesek, hatásuk a különböző testekre és egymásra; mágneses mértékegységek, az Ohm-féle törvény, vezetői ellenállása. Az áramok kölcsönös hatása, az elektromos mértékegységek. Inductio. A hő, mint elektromosság

forrásai. A cosmographia elemei. A föld alakja, méretei, mozgásai, az ezekből keletkezett tünemények. Az égi kordinata rendszerek. Az időmérés. A nap és rendszere. Álló csillagok. Az égi testek távolsága, méretei, mozgásai.

Hlatky Miklós.

Mennyiségtan, 3 óra. Analytikai geometria. A pontra, az egyenesre és a körre vonatkozó feladatok ismétlése és kibővítése, kiterjeszkedve a ferdeszögű s a sarkrendszerre. Az ellipsis, parabola és hyperbola egyenletei. Ezek görbés érintői. A hyperbola asszimptotái. Az V. VI. és VII. osztály tananyagának rendszeres ismétlése. Havonkint 1 házi dolgozat.

Dózsa Jakab.

Ábrázoló geometria, 2 óra. Kézikönyv: Suppan »Ábrázoló geometria«. A perspectiva alapfogalmai. A metszés módszere és alkalmazása a kocka, hasáb, gúla, henger és kúp perspektivikus ábrázolására. A fűpont, a távolság, távolsági kör s a távolsági pontok. A pont ábrázolása. Az egyenes és sík ábrázolása főelemei által. A speciális helyzetek. Egyenlőközű egyenesek. Az egyenes lefordítása és felállítása vetítő síkjával. Az egyenes hossza és a képsíkhöz való hajlása. Adott hosszúság felrakása az egyenesre. Az egyenes osztásra. A síkban fekvő egyenes és pont. Metsző és torzgyenespár. Síknak egyenes vagy ponton való átfektetése. A sík lefordítása és felállítása. A sík hajlásszöge a képsíkhöz. A síkidom képe. Collineatio a síkidom és képe között. A síkkal egyenlőközű egyenes. Egymással párhuzamos és egymást metsző sík pár; két sík metszési vonala. Az egyenes és sík átdőfési pontja. A síkra merőlegesen álló egyenes. A pont távolsága az egyenestől és siktól. Párhuzamos egyenesek és síkok egymástól való távolsága. A felsorolt feladatok rajzolása. Geographiai fókálózatok készítése orthografikus, stereographikus, centrikus, konikus és globuláris projectióban.

Dózsa Jakab.

Szabadkézi rajz, 2 óra. A VII. osztály tananyagának folytatólagos gyakorlása, féldomboru és domboru fejek rajzolása teljes árnyékolással 2 krétával és színezett síkdiszitmények Racynet polychromjai után.

Fankovich Gyula.

Torna, 2 óra. Tananyag, mint az V. osztályban.

Nosz Gusztáv.

Írásbeli dolgozatok.

A) Magyar nyelv.

V. osztály. 1. Az ősz (leírás). 2. Az iskola (leírás). 3. A rajongók (tartalom). 4. Karácsony (leírás). 5. A házi állatok haszna. 6. Coriolanus I. és II. felvonásának tartalma. 7. Coriolanus története. 8. Atyám nevenapjára (Üdvözlő beszéd). 9. A tavasz (leírás).

VII. osztály. 1. Egy nyári est falun. 2. A »Zrinyiász« főbb alakjainak jellemzése. 3. Arany balladáinak tárgya. 4. Az utazások haszna látóköriünk kitágítására. 5. A gazdag és szegény karácsonya. 6. A két szomszédvár szerkezetének méltatása. 7. Emlékezés egy elhunyt osztálytárs fölött. 8. A nagyravágyás ártalmi.

VIII. oszt. 1. Az eposz és dráma hősének összehasonlító méltatása példák alapján. 2. Vörösmarty »Szózata« a tárgy, eszmemenet, szerkezet, külforma és nyelvezet tekintetében. 3. Tinódi Sebestyén mint dalmok és történeti kútfő. 4. Balassa Bálint költői működésének jellemzése. 5. Csokonai V. Mihály »Dorottyá«-jának komikus elemei. 6. Miben tükröztetik vissza Z. Mikes K. »Törökországi levelei« az akkori közállapotokat és miben az ő egyéni érzelmeit? 7. A magyar irodalom ébredésének eszméi és eszközei. 8. »Nem a való hát, annak égi mása, Lesz, a mitől függ az ének varázsa«. 9. A magyar lyra kiválóbb munkásai Vörösmarty M.-ig.

VIII. osztály. 1. A költő éneke jobban megörökíti a hősök nevét, mint az ércz, vagy a márvány. 2. Miben és hogyan nyilvánul Bánk bán tragikumára? 3. Vörösmarty Mihály költői érdemeinek feltüntetése, tekintettel azon korszak politikai és társadalmi viszonyaira, melyben fellépett. 4. A felfedezések jelentősége. 5. Párhuzam klasszicizmus és romantizmus között. 6. Arany János »Buda halála« főbb alakjainak jellemzése. 7. Irodalmi hatások a XIX. század reformtörekvéseinek előmozdítására. 8. Jellemzése legkedvebb magyar költőnek.

B) Német nyelv.

V. osztály. Házi dolgozat: 1. Charakteristik der Wanderzigeuner. 2. Lage und Umgebung von Sz.-Udvarhely. 3. Pflug

und Schwert. 4. Inhalt des I. Aufz. aus Wilhelm Tell. 5. Die Theilung der Erde. 6. Die Olympischen Spiele. 7. Inhalt des II. Aufz. aus Wilhelm Tell. 8. Die Rede.

Iskolai dolgozat: 1. Hildebrand és Hadubrand. 2. Karácsonyév. 3. Borvitéz. 4. Erbkönig. 5. A bűvészinás. 6. Sebus Johanna. 7. A buvár. 8. Ibikus darvai. 9. Pókainé.

VI. osztály. Házi dolgozat: 1. Sage, Märchen und Fabel. 2. Die Grenadiere von Heine (Inhalt). 3. Inhalt des I. Ges. aus Wielands Oberon. 4. Die Erfordernisse des Liedes. 5. Göthes und Schillers Balladen. 6. Das Schloss Boncourt (Inhalt). 7. Inhalt des I. Gesanges aus Hermann und Dorothea. 8. Der Roman und das Epos.

Iskolai dolgozat: 1. Gudrun (ford.). 2. A szegény Henrik (ford.). 3. Parzival (ford.). 4. Tristan und Isolde. 5. Oberon. 6. Cid. 7. János vitéz. 8. A vas. 9. A tölgy.

VII. osztály. Házi dolgozat: 1. Deák Ferencz jelleme (ford.). 2. Aphorismen aus Schillers Schillers »Lied von der Glocke«. 3. Das Mittelmeer. 4. Die Personen in Minna von Barnhelm von Lessing. 5. Lessing (ford.). 6. Die Vortheile des Fussreisens. 7. Kabale und Liebe (Gedangengang). 8. Schiller Frigyes (ford.). 9. Wallenstels Tod.

VIII. osztály. Házi dolgozat. 1. Nagy Lajos jelleme (ford.). 2. Göthe als Dramatiker. 3. Die rom. Schule und deren Vertreter. 4. Gold und Eisen. 5. Korona és kard (ford.). 6. Was haben wir der Schifffahrt zu verdanken? 7. Alexander Petőfi als Lyriker. 8. Petőfi és Heine (ford.).

C) Franczia nyelv.

V. osztály. 1. Les lézards. 2. Le voyageur rusé. 3. Le corbeau et le renard. 4. Les deux voyageurs. 5. Notre industrie. 6. La noix. 7. Le menteur puni. 8. Sophocle accusé par ses fils. 9. L'aérostat.

VI. osztály. 1. Le renard et le passereau. 2. Marie à Rôme. 3. L'automne. 4. La bataille de Varna. 5. Louis XI. et son astrologue. 6. Lex deux amis. 7. Le lourd fardeau. 8. Le petit chaperon rouge. 9. Arion.

VII. osztály. 1. La Fontaine. 2. La fleur. 3. Pépin le Bref. 4. La soie 5. Le roi Georges et l'aubergiste. 6. Les produits de la Hongrie. 7. L'incendie de la Tour de Londres. 8. Les étoiles. 9. L'assassinat de Henri IV.

VIII. osztály. 1. Rentrée des classes. 2. La fabrication du vin. 3. Sur les jeux olympiques. 4. Sur le luxe. 5. La société féodale. 6. Le fond historique du Britannicus. 7. Une lettre. 8. La ville de Székelyudvarhely.

D) Az írásbeli érettségi vizsgálat tételei.

a) *Magyar nyelv:* 1. Az irodalomtörténet köréből: A magyar népköltészet hatása a műköltészetre. 2. A magyar történelem köréből: Ellentét a XVIII. század reformtörekvései és a magyar nemesi nemzet gondolkozásmódja között. 3. A természettan köréből: A fényelnyelés tünemény törvénye és alkalmazása a csillogásban.

Az első tételt választotta 18 tanuló, a másodikat 1 tanuló, a harmadikat 1 tanuló.

b) *Német nyelv:* 1. Szabad dolgozat: Schiller als Dramatiker. 2. Fordítás: Az oroszlán.

c) *Francia nyelv:* Fordítás: A hű alattvalók.

d) *Mennyiségtan:* 1. Algebrából:

$$x^6 - 9x^3 = -8$$

meghatározandó ezen egyenletek mind a 6 gyöke.

2. Geometriából: Egy kör köré írunk négyzetet, a körbe szabályos hatszöget. Ha az egész síkot egy a középponton átmenő, a négyzet és a hatszög alapjaira merőlegesen álló tengely körül forgatjuk, keletkezik egy gömb, egy henger és egy kettős csonkakúp. Mekkora ezen 3 test felszíne és köbtartalma külön-külön és milyen viszonyban állanak ezen felszínek és köbtartalmak egymáshoz, ha a kör sugara 12 dm.?

V.

A szertárak 1900–1901. évi gyarapodása.

A) Tanári könyvtár.

A jelenlegi állapot összehasonlítva a múlt tanévvel.

	Kötet- szám	Füzet- szám	Érték	
			korona	fill.
Az 1899/900. tanév végén volt	4729	596	29068	94
Az 1900/901. tanévi gyarapodás	149	165	1279	19
Összesen .	4878	761	30348	13

B) Ifjúsági könyvtár.

A jelenlegi állapot összehasonlítva a múlt tanévvel.

	Kötet- és füzet- szám	Érték	
		korona	fill.
Az 1899/900. tanév végén volt	2094	4300	20
Az 1900/901. tanévi gyarapodás	114	264	70
Összesen .	2208	4564	90

C) Földrajzi szertár.

A szertár áll 152 drb. földgömb-, térkép- és képből, összes értéke 1484 korona 88 fillér.

D) Természettani szertár.

A szertár áll 428 drbból. Összes értéke 6618 kor. 90 f.

E) Szabadkézi rajzszerár.

A szabadkézi rajzszerár áll: 998 drbból 1128 kor. 50 fil. értékben.

F) Természetráji szertár.

A szertár áll 4741 drbból. Összes értéke 4604 kor. 79 f.

G) Kémiai szertár.

A szertár áll 409 drbból 3510 kor. 42 f. értékben.

H) Geometriai szertár.

A szertár áll 351 drbból 2026 kor. 10 f. értékben.

I) Butorzat.

A tantermek és szertárak butorzata áll 721 drbból 18078 k. 85 fillér értékben.

K) Tornaszertár.

A tornaszertár áll 407 drbból 1811 kor. 72 f. értékben.

L) Éremgyűjtemény.

A gyűjtemény áll 109 drb ezüst- és rézpénzből 20 korona értékben.

M) Történelmi muzeum.

A gyűjtemény áll 55 drbból 469 kor. 80 f. értékben.

VI.

Kimutatás

a székelyudvarhelyi áll. főreáliskola különböző pénzalapjairól.

		Bevétel		Kiadás	
		kor.	f.	kor.	f.
<i>1. A tanári kar jubileumi alapítványa.</i>					
1	Átjött az 1899/900. évről	1387	92		
2	A tőke 1900. évi kamatai	83	28		
Összesen		1471	20		
<i>2. Tápintézeti alap.</i>					
1	1899/900-ról átjött	7177	62		
2	Kamatok és más bevételekből	573	64		
3	Tápintézeti segélyezésre			440	—
4	Átmege az 1901/902. isk. évre			7311	26
Összesen		7751	26	7751	26
<i>Zenekari alap.</i>					
1	1899/900-ról átjött	3458	43		
2	Kamatokból és tanulók adományából	494	48		
3	Tanítás és tanítási kellékekre			456	—
4	Átmege az 1901/902. isk. évre			3496	91
Összesen		3952	91	3952	91
<i>4. Zenejutalmazási alap.</i>					
1	1899,1900-ról átjött	296	56		
2	Kamatokból 1900-ra	16	50		
3	Jutalomdíjra			30	—
4	Átmege az 1901/1902. isk. évre			283	06
Összesen		313	06	313	06

		Bevétel		Kiadás	
		kor.	f.	kor.	f.
<i>5. Dr. Ráczkövy gyógytéri alapítványa</i>					
1	1899/1900-ról átjött	1596	58		
2	Dr. Ráczkövy Sámuel újabb adománya	311	68		
3	Kamat 1900-ra	91	74		
4	Átmege az 1901/1902. iskolai évre			2000	—
	Összesen	2000	—	2000	—
<i>6. Tornajutalmazási alap.</i>					
1	1899/1900-ról átjött	8	68		
2	1900. évi kamat	—	38		
3	Az alapítvány 1901. évi kamatja	12	—		
4	Egy tanuló jutalmazására			10	—
5	Átmege az 1901, 1902. isk. évre			11	06
	Összesen	21	06	21	06
<i>7. Tankönyv alap.</i>					
1	1899/1900-ról átjött	364	88		
2	Kamat 1900-ra és gyűjtés	165	54		
3	Átmege az 1901/1902. isk. évre			530	42
	Összesen	530	42	530	42
<i>8. Sz.-udvarhelyi zálogkölcson intézet és betéti pénztár alapítványa.</i>					
1	Az 1900/1901. évről átjött	791	12		
2	1900. évi kamatja	40	90		
3	Egy tanuló segélyezésére			40	—
4	Átmege 1901/1902. isk. évre			792	92
	Összesen	832	02	832	02
<i>9. »Eötvös József önképzőkör« alapja.</i>					
1	Mulatságok jöved. és adományokból begy.	506	12		
2	Átmege az 1901/1902. tanévre			506	12
	Összesen	506	12	506	12
<i>10. Kirándulási alap.</i>					
1	Mulatságok jövedelméből begyűlt	307	53		
2	Átmege az 1901/1902. tanévre			307	53
	Összesen	307	53	307	53

VII.

Rendkívüli tantárgyak.

a) Latin nyelv.

I. Évfolyam. Hetenkint 4 óra. Elvégzett tananyag. A hangzók kiejtése; szótagok mennyisége; hangsúly. Declinatio. A főnevek neme. A nominativus. A pluralis. Nemi szabályok. A melléknév mint jelző és állítmányi név. A melléknév és fokozása. Coniugatio. A sum ige és összetételei. Az igehatározók képzése. Praepositio. Névmások. Infinitivus mint alany és tárgy; acc. c. infinitivo. Gerundium. Gerundivum. Participia. Vocativus. Locativus. Ezek rövid ismertetése. Numeralia. Írásbeli gyakorlatok (extemporalia). K. k. Pirchala Imre. Latin nyelvtan reáliskolák számára. Olvasmánynyal és szótárral. *Jánosy Péter.*

II. Évfolyam. Hetenként 3 óra. Kk. Pirchala Imre: Latin mondatan olvasmányokkal és gyakorlatokkal a reáliskolák VI. osztálya számára.

Elvégzett tananyag: A névragozás és igeragozás rendszeres ismétlése, különös tekintettel a nemi szabályokra, rendhagyó, hiányos és személytelen igékre. A mondatantból: a mondat részei és az esetek használata. Az igemódok és igeidők használata. A fő- és mellékmondatok tana. Oratio recta és obliqua. A participiumok használata. A prosodia főbb szabályai és a szórend. A tanult szabályok folytonos gyakorlása és alkalmazása ismert szabályból alkotott példákkal. Írásbeli dolgozatok a tanterv szerint.

Olvasmányok: 1. Latinból magyarra a tankönyv 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. és a költői szemelvényekből I. II. III. IV. V. VI. VII. számú olvasmányok, 2-or magyarból-latinra a tankönyv 1—25. számú összes fordítási gyakorlatai, *Szabó Árpád.*

III. Évfolyam. Hetenkint 3 óra. Elvégzett tananyag. A jugurthai háborúból 1—14. fejezetig. A Catilina elleni I. beszédből 1—7. fejezetig. Vergilius Aeneiséből 1—50. v. Az olvasmányok alapján nyelvtani ismétlés és régiségek tárgyalása. Kk. dr. Hittrich Ödön: C. Sallustii Crispi bellum Iugurthinum. M. Tullii Ciceronis in L. Sergium Catilinam. Köpesdi Sándor: P. Vergilii Maronis Aeneiséből szemelvények. *Jánosy Péter.*

IV. Évfolyam. Hetenkint 3 óra. Kk. A nyelvtanra ugyanaz, mint a II. évfolyamnak, az olvasmányokhoz tetszés szerint.

Elvégzett tananyag: Az alaktan és mondatan ismétlése. A latin irodalomtörténet és a római régiségtan vázlatos ismertetése, különös tekintettel az iskolai auctorokra. Írásbeli dolgozatok a tanterv szerint. Fordítás: I. magyarból latinra ismert szavakból alkotott mondatok a nyelvtani szabályok gyakorlására; II. latinból-magyarra: 1. Tacitus Annalesei I. könyv 1—35. fejezet. 2. Szemelvények Quintus Horatius Flaccus összes műveiből tárgyi és nyelvi magyarázatokkal. *Szabó Árpád.*

b) Egészségtan.

F. évi márczius havától kezdve a VIII. osztályban heti 1 órán előadott a fertőző betegségek elleni védekezés és baleseteknél az első segélynyújtás alapfogalmai. *Dr Imre Domokos.*

Jelentés a tornavizsgálatról.

Az ifjuság tornavizsgálata június hó 23-án délután 3-tól fél 6-ig tartatott meg. A szép számú közönség élénk figyelemmel és osztatlan tetszéssel kísérte ugy a szabad- és katonai gyakorlatokban a súlyzó-, bot- és buzogánygyakorlatokban, nemkülönben a súlydobásban, valamint az egyes szereken bemutatottakat.

A Gyertyánffy Gábor-féle 10 koronás arany Martini Adolf VIII. oszt. tanuló kapta, mint a ki a tornagyakorlatok minden nemében kivált.

Egyes lelkes adakozók adakozásaiból 34 kor. gyűlt be, mely összegből 11 tanuló részesült kisebb nagyobb díjakban.

A nemes szívű adakozók fogadják e helyen is az igazgatóság legőszintébb köszönetét.

A Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urnak 45.006. sz. rendeletéhez képest a játékdélutánok is vétettek fel a tanítás rendjébe. E játékok az őszi és tavaszi hónapokban csütörtökön délután 2—4-ig folytak az I—IV. osztálynak együttes részvételével. A játékok közül begyakoroltattak: a forgó körforgó, Madár kereskedő. Kotló és kánya. Vadember. Akadályos. Páros kifutó. Fehér-fekete. Üsd a harmadikat. Tolvaj üző. Kötekedő. Csalogató.

Szabadjátékok közül: Fali méta. Benforgó. Huszáros, A nagy kótya. Halás rugó. Fűleslabda. Labdahajszó. Labdakergető.

Önképzőkör.

Az Eötvös József önképzőkör Nosz Gusztáv r. tanár vezetése alatt ez évben is megalakult. Alakuló gyűlését 1900, szept. 14-én tartotta meg. Ifjúsági elnök Solymossy Ákos VIII. oszt. tanuló lett.

A kör rendes heti gyűléseinek tárgyai: szavalatok és ezek rögtönzött bírálata. a beérkezett munkák fölött felolvasott bírálatok és felülbírálatok és végül felolvasások voltak; 23 rendes, 3 diszgyűlést és 7 matinét tartott a kör.

Május hó 19-én versenyszavalat volt, melynek eredményéhez képest: Havas Lipót VII. oszt. tanuló 8 koronát és Gaibel Aladár V. oszt. tan. 6 koronát kapott.

A zárógyűlés június 9-én tartatott meg.

A természettan köréből: »A diffusio és jelentősége a természet háztartásában« cz. alatt kitűzött pályatételt Fankovich László VIII. oszt. tanuló oldotta meg a legjobb sikerrel, mi okból 20 k. díjban részesült. Dicséretet nyertek Nagy Gyula VIII. oszt. tanuló a magyar irodalmi tételnek: »Az óda a magyar költészetben« sikeres megoldásáért. Keresztes Mihály VIII. oszt. tanuló Lenau »Die drei Indianer« cz. versének fordításáért. és végül Loschdorfer Kálmán VIII. oszt. tanuló André Chénier: »La jeune captive« cz. versének magyarra való fordításáért.

VIII.

Név- és érdemsorozat.

I. Az érdemsorozatban használt számjegyek értelme.

- a) Előmenetelre nézve: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.
 b) Magaviseletre nézve 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kevésbé szab.-sz.

II. Egyéb rövidítések magyarázata.

Ism. = ismétlő, tm. = tandijmentes, fnt. = féltandijmentes, fm. = felmentetett,
 * = internatusbeli, r. k. = róm. kath., g. k. = gör. kath., ev. ref. = evangélikus
 református, ág. ev. = ágostai evangélikus, unit. = unitárius, izr. = izraelita val-
 lásu, öszt. = ösztöndíjas.

I. osztály.

Osztályfőnök: *Nosz Gusztáv.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítan.	Rajz. geom.	Írás	Testgyakorlat	Eneh.	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
	Ádám Gerő ev. ref.	K	i	m	a	r	a	d	r				
* Baranyai Béla r. k. ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1		3	2
Bartók István r. k. tm.	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2		2	2
Bekő Balázs ev. ref.	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3		2	1
5 Csomor József ev. ref.	3	3	3	2	2	2	3	2	2	2		2	1
Dimény Sándor un. tm. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3		2	1
Farkas István ev. ref.	1	3	3	4	2	3	4	2	2	1		3	2
Folbert Gusztáv ev. ref.	1	2	2	3	2	3	2	2	3	1	2	2	2
Gergely Gyula un. tm. öszt.	1	3	3	3	2	3	2	2	3	1		3	1
10 Gidáli Sámuel izr.	1	2	2	2	2	2	3	3	3			3	1
József Dezső unit. tm.	1	3	3	3	2	3	3	2	3	1		3	2

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajz. geom.	Írás	Testgyakorlat	Ének	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
Kovács József ev. r. tm. ö.	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	.	2	1
Loótz Frigyes ág. ev.	1	3	2	4	3	3	3	1	1	1	.	1	1
*Renner Dezső ev. ref.	3	3	3	2	3	3	4	3	3	2	.	3	3
15*Simon Béla r. k.	3	3	4	2	3	4	3	3	3	1	.	2	2
Szabados Dénes r. k.	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	.	3	2
*Szabó László r. k. tm.	1	1	2	1	1	1	1	1	3	1	.	1	1
Wagner György ág. cv. tm.	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	.	2	1
*Wagner János ág. ev. tm.	2	3	2	3	2	2	2	3	3	3	.	2	1
20 Wermeser Norbert ág. ev.	2	4	4	3	3	3	4	3	3	3	.	3	1
Zerbes András ág. ev.	2	3	2	3	3	3	3	2	1	.	.	2	1

II. osztály.

Osztályfőnök december végéig *Pálffy Károly*, januártól *Wirker Ernő*.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számtan	Rajz. geom.	Írás	Testgyakorlat	Ének	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
Budik Lajos g. kath.	3	3	4	3	3	2	3	3	2	3	.	2	2
*Csató Endre rk. tm. öszt.	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1	.	1	1
Dózsa Imre izr. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Ehrenreich Béla izr.	1	3	3	2	2	2	3	3	fm	2	.	3	2
5 Fankovich Tibor gk. tm.	3	2	2	2	2	2	2	1	fm	2	.	2	1
Gergely János unit. tm. ö.	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	.	1	1
Haberstumpf Jenő r. k.	3	3	2	3	3	3	3	3	2	.	.	2	1
Hermann Endre rk. tm.	3	2	3	3	3	3	2	1	3	3	.	2	1
Kelemen József rk. tm.	3	3	3	3	3	2	2	3	fm	.	.	3	2
10* Kraucsuk János r. k.	1	2	2	2	2	3	3	3	1	.	.	3	2
Kun Manó izr.	1	3	2	2	3	3	3	3	1	.	.	3	2
Loschdorfer Jenő r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2
*Máhr Pál r. k. ftm.	3	2	1	2	2	3	2	2	2	1	.	1	1
Molnár Géza ev. r. tm. ö.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Pap János ev. ref.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	.	3	3
Pék János r. k. tm.	3	2	3	2	2	3	2	2	2	.	.	2	1
Pfaffenhuber Oszkár ev. r. ¹	2	2	2	2	2	3	2	1	3	2	.	1	2
Schuller Arthur ág. ev. tm.	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1
Solymossy Lajos ev. r. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	1

Frantz István magántanuló. — ¹ Ismétlő.

III. osztály.

Osztályfőnök: *Barabás Jenő.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Számítan	Rajz geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlat	Ének	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
Arkalián Aurél g. kath. ism.	3	3	3	3	4	4	3	1	3	3	3	3	.	1	2
*Baranyai József r. k.	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1	2	.	2	2
*Dimén Ferencz unit. öszt.	2	4	4	4	4	4	3	4	3	3	1	3	.	2	2
Gross Elemér izr.	2	1	1	1	2	2	2	2	3	3	1	3	.	2	1
5 Haberstumpf Károly r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	.	.	1	1
Holstein Aladár izr. ism.	1	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	.	3	3	2
*Imrei Ferencz r. k.	2	3	3	3	2	3	2	3	3	1	3	.	.	2	2
*Jaeger Mihály r. k. tm.	1	2	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	.	1	1
Jakabos György r. k. ism.	3	4	4	4	2	4	3	4	4	3	3	.	3	2	2
10 Mahr Lajos r. k. tm.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	.	1	1
*Miklós Ferencz r. k. ism.	2	4	4	4	4	4	3	4	4	2	2	3	.	2	2
Neumann Dezső izr.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	1	1
*Pajor Ödön r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	.	2	1
Szabó Dezső r. k.	k	i	m	a	r	a	d	t							
15 Szabó József unit. öszt.	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	.	2	1
Szakács Miklós e. r. ftm. ism.	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	1	1	.	2	1
Toporcán Illés g. kel. tm.	1	3	2	2	3	3	2	3	2	2	1	.	.	1	1
Zöld Sándor r. k.	k	i	m	a	r	a	d	t							

Haraszty János magántanuló.

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Hann Károly.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geom.	Szabakézi rajz	Testgyakorlat	Ének	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
Ábrahám Vilmos ág. ev. ism.	2	3	1	3	3	4	3	2	1	3	.	2	2
*Rábolnay József r. k.	2	2	3	3	2	3	2	2	1	.	.	1	1
Balácsi Rezső ev. ref.	1	2	1	3	2	3	3	3	2	2	.	2	1
*Bartos Sándor ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	1
5*Binder Károly ág. ev.	2	3	2	3	3	4	3	2	2	.	1	2	2
*Bundschuh Ottó r. k. ftm. ism.	2	2	2	3	1	2	2	1	1	1	.	1	1
Fernengel Simon ág. ev.	1	2	1	3	2	1	1	1	2	.	.	2	2
*Geöcze Béla r. k.	2	3	3	3	3	4	3	3	2	3	.	3	2
*Hermann Sándor r. k.	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	.	2	1
10*Kraucsuk Lajos r. k. tm.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	.	.	1	1
Láng Frigyes ág. ev.	2	3	2	3	3	3	2	2	1	.	.	2	1
*Orbán Balázs br. unit. ism.	2	2	2	3	3	3	3	3	2	.	.	1	2
*Pillich András r. k. tm.	2	1	3	3	2	2	2	2	1	.	1	1	1
*Péter László unit. tm.	1	2	3	3	2	3	3	2	3	1	.	2	1
15*Roskonyi Rezső r. k.	2	3	2	3	3	3	3	3	1	3	.	2	2
Schusztér Vilmos ág. ev.	2	3	1	3	4	3	3	3	2	.	.	2	1
Szenes Sándor izr.	1	2	1	3	2	3	2	3	2	.	1	2	1
• Szőke Gergely ev. ref. tm.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	3	.	1	1
*Udvari Károly r. k.	1	2	1	2	2	3	1	3	2	3	.	1	2
20 Weigel Ödön r. k.	1	2	3	3	2	3	2	3	2	1	.	1	1
Winkler Lőrincz ág. ev.	2	2	1	3	3	4	2	3	2	1	.	1	1

Frantz István magántanuló.

V. osztály.

Osztályfőnök: Csehély Adolf.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Vegytan	Mennyiségűn	Abr. geometria	Szabadezi rajz	Testgyakorlat	Latin	Enek	Zene	Írásb. k. u.	Magaviselet
*Böhm Béla r. k.	1	1	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	1	.	2	1
*Dax János ág. ev.	2	3	2	4	3	4	3	3	3	3	3	.	1	.	1	1
Flórián Gyula r. k. ism.	3	3	3	4	3	2	3	3	3	2	1	4	2	.	2	1
*Frank János ág. ev.	k	i	m	a	r	a	d	t								
5 *Gaibel Aladár r. k. tm.	1	1	1	2	1	1	2	1	2	2	2	3	1	.	1	1
Halmágyi Károly r. k.	2	1	2	4	1	3	3	3	3	3	2	.	.	.	2	1
*Jaeger Elemér r. k. tm.	2	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3	1	.	1	2
*Jánossy Flóris r. k.	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	4	.	.	2	2
*Jarnier Rezső r. k.	2	3	1	3	3	3	2	3	3	2	3	.	1	.	2	1
10 *Knutzen Frigyes ág. ev.	2	2	2	3	1	2	2	3	2	2	2	.	2	.	1	1
*Rák Ferencz r. k. tm.	2	1	2	3	1	2	2	1	2	2	2	.	.	1	1	1
Schmidt Albert r. k. ism.	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	.	.	.	2	1
*Senft Henrik ág. ev. tm.	2	1	1	2	1	2	2	1	1	2	3	.	2	.	2	1
*Szabó András r. k. tm. öszt.	1	1	2	2	1	2	2	2	3	2	2	.	2	.	2	1
15 Szibián László g. kel.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3	1	.	2	1

VI. osztály.

Osztályfőnök: *Dr. Szilágyi Albert.*

A tanuló neve	Vallas	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Kémia	Mennyiségtan	Abr. geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlat	Latin	Ének	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
*Baumann Sándor r. k. ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	.	1	2	1	1
*Binder János ág. ev.	1	3	1	3	3	2	2	3	2	2	2	.	1	1	1	2
Gerbert Kálmán r. kath.	2	2	1	2	1	2	2	3	2	2	2	.	3	.	1	1
Hollaky Ferencz r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	f	.	.	.	1	1
5* Kasztner János r. k.	2	2	2	3	3	3	3	4	4	2	2	.	1	.	1	1
Kocsken György ág. ev. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	.	1	1
*Kornhauser Zsigmond r. k.	v	i	z	s	g	á	l	a	t	a	n	m	a	r.	.	.
Laiber Dénes r. k. tm. ism.	k	i	m	a	r	a	d	t
Pópa János g. kath. ism.	1	3	2	3	2	3	3	3	2	2	1	.	1	.	1	1
10* Révész Győző r. k. tm.	2	3	1	2	2	3	2	1	1	2	3	.	3	.	2	2
Sebestyén Béla ev. ref.	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	.	2	.	3	1
Schuller Rezső ág. ev.	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	.	2	.	2	1
Szakács Károly ev. ref. tm. öszt.	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	.	2	.	1	1
*Tóth Mózes ev. ref. tm. öszt.	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	.	2	.	2	1
15 Vallics János ág. ev.	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	.	1	.	2	2
Vallics József ág. ev.	2	2	2	3	1	2	3	3	3	1	1	.	1	.	1	1
Wolf Győző izr.	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	.	2	.	1	1

Laiber Dénes magántanuló.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Hlatky Miklós.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Természettan	Mennyiségtan	Abr. geometria	Szabadvégi rajz	Testgyakorlat	Latin	Enek	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
Bihari László ev. ref.	k	i	m	a	r	a	d	t								
Bocskor Ernő r. k.	2	2	3	3	2	2	3	2	2	1	2		1		1	1
*Czedik Jenő r. k.	2	3	3	3	4	3	3	3	4	2	1				2	2
Ferenczy Géza r. k.	k	i	m	a	r	a	d	t								
5 Galter Frigyes ág. ev. ism.	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2					2	1
Galter Vilmos ág. ev. tm.	2	2	2	3	1	2	2	1	1	1	3				1	2
Harth Fridyes ág. ev. tm.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2		1	1	1	2
*Havas Lipót izr. ftn.	1	1	3	2	1	3	3	2	3	2	2		2		1	2
Kertész Arpád ev. ref.	3	3	3	3	3	2	4	3	4	3	2				3	2
10 Loschdorfer Aladár rk. öszt.	k	i	m	a	r	a	d	t								
*Machat Albert ág. ev.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2		1		2	2
*Monea Pál g. kel.	1	3	2	3	2	3	2	3	3	1	1				2	2
*Podhradszky Gyula ág. ev.	1	2	2	3	2	3	2	3	3	1	2		3		2	2
Reichert Jenő r. k.	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3				2	2
15*Réther Mihály ág. ev.	k	i	m	a	r	a	d	t								
*Verbőczy Gyula r. k. tm.	2	3	3	3	4	3	3	2	2	3	1		1		2	2
*Zenn Mihály ág. ev.	v	i	z	s	g	á	l	a	t	l	a	n				

Bihari László és Loschdorfer Aladár magántanulók.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab.*

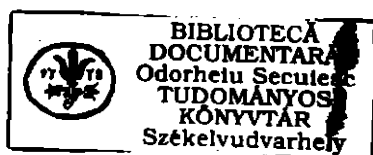
A tanuló neve	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség tan	Abr. geometria	Szabadkézi rajz	Bölcselet	Testgyakorlat	Latin	Enek	Zene	Írásbel. k. a.	Magaviselet
*Balázs Jenő r. k. tm. öszt.	1	3	1	1	3	2	2	1	1	3	2	.	.	1	2	2
*Bod Lajos ev. ref. ism.	k	i	m	a	r	a	d	t
*Bosin Antal r. k.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	1	.	1	.	2	2
Fankovich László g. kath. tm.	2	2	2	3	3	2	1	1	2	2	.	.	3	.	2	2
5*Gerőfi Béla izr.	1	2	1	3	2	3	2	3	2	2	3	.	1	.	2	2
*Gunné Vilmos ág. ev. tm.	2	3	1	3	2	2	2	1	2	2	2	.	.	1	2	1
Gyorgyevics Mihály r. k.	1	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2	.	3	.	2	1
Horváth Rezső r. k. tm. öszt.	1	1	2	3	2	2	2	3	2	1	2	3	.	.	2	1
*Káli Albert ev. ref. tm. öszt.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	.	.	.	2	1
10*Keresztes Mihály ev. r. tm. öszt.	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	1	.	1	.	2	1
Kiss Ágoston r. k. ftm.	1	2	3	3	2	2	2	2	2	3	3	1	.	2	2	2
Loschdorfer Kálmán rk. tm. ö.	1	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	.	2	.	2	1
Martini Adolf ág. ev.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	1	.	1	.	2	2
Nagy Gyula ev. ref.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	.	2	.	2	1
15 Schuller Gusztáv ág. ev.	2	2	2	3	2	1	1	1	2	2	2	.	.	.	2	1
Solymossy Ákos ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	.	.	2	1
Szabó Ignác ev. ref. tm. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	.	2	1
Szabó Lajos ev. ref.	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	.	2	.	2	1
Szakács József ev. r. tm. öszt.	1	2	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	1	2	1
20*Tichy Rezső r. k.	2	3	1	3	3	3	1	1	2	3	1	.	1	.	2	1

Hann Károly magántanuló.

II.

A tanulók életkora a tanév végén.

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Több	Összesen
életévét betöltötte															
I.		1	11	1	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	20
II.		1	3	5	5	4	1	—	—	—	—	—	—	1	20
III.					6	4	6	—	—	—	—	—	—	—	16
IV.					2	6	7	4	1	1	—	—	—	1	22
V.						2	4	4	3	1	—	—	—	—	14
VI.							1	6	6	3	—	1	—	—	17
VII.								1	3	4	7	1	—	—	16
VIII.									4	3	8	1	3	1	20
Összesen :		2	14	6	19	16	20	15	17	12	15	3	3	3	145

III. A tanulók születésük s szülei lakhelyének áttekintése.

Megyék	Születésük helye									Szülei lakhelye								
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Össze- sen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Össze- sen
Székely-Udvarhely város	3	9	4	3	—	3	3	8	33	7	14	5	3	2	4	7	9	51
Udvarhelymegye	7	1	4	3	1	3	—	2	21	9	1	2	4	2	3	1	2	24
Aradmegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Alsó-Fehérmegye	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	3
Bács-Bodrogmegye	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Barsmegye	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baranyamegye	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biharmegye	—	—	—	1	1	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Brassómegye	—	—	—	1	1	—	—	1	3	1	—	1	2	—	1	—	2	7
B.-Naszódmegye	2	1	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csongrádmegye	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Csikmegye	—	1	—	1	1	—	—	2	5	—	1	1	1	1	—	—	2	6
Háromszékmegye	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Hunyadmegye	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Kisküküllőmegye	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Kolozsmegye	1	—	—	1	1	1	1	—	5	—	—	—	1	1	1	1	—	4
Krassó-Szörénymegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Liptómege	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maros-Tordamegye	—	1	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Mármarosmegye	1	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyküküllőmegye	3	—	1	4	—	3	5	1	16	1	—	1	4	1	3	3	2	14
Nógrádmegye	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Pest-Pilis-Soltmegye	1	1	2	1	4	1	2	1	13	—	—	2	1	3	1	—	1	8
Szebenmegye	—	2	1	2	1	1	1	—	8	—	2	1	2	—	1	3	—	9
Szolnok-Dobokamegye	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Temesmegye	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Torda-Aranyosmegye	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Ungmegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Más állam	1	3	—	—	1	1	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen :	20	20	17	22	14	17	16	20	146	80	20	17	22	14	17	16	20	146

IV. A tanítás eredménye összefoglalva.

A tanuló előmenetele	O s z t á l y o n k é n t																Össze- sen	
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		szám szerint	‰ szerint
	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint	szám szerint	‰ szerint		
Tanulók száma . . .	20	—	20	—	17	—	22	—	14	—	17	—	16	—	20	—	148	—
Felsőbb osztályba léphet	14	70	19	95	12	69	18	80	11	79	15	88	10	63	20	100	119	80
Javító vizsgát tehet . .	2	10	1	5	1	8	4	20	2	14	—	—	2	12	—	—	—	—
Az osztályt ismételnie kell	4	20	—	—	4	23	—	—	1	7	1	6	3	19	—	—	—	—
Vizsgálatlan maradt . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	6	—	—	—	—

V. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgyak	I. osztály					II. osztály					III. osztály					IV. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Hittan	10	5	5	—	—	8	3	8	—	—	5	9	2	—	—	9	12	—	—	—
Magyar nyelv	3	3	13	1	—	3	9	7	—	—	3	2	7	4	—	4	11	6	—	—
Német nyelv	2	7	9	2	—	4	8	6	1	—	4	2	7	3	—	10	6	5	—	—
Franczia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	8	3	—	1	3	17	—	—
Földrajz	3	7	7	3	—	4	9	6	—	—	3	3	6	4	—	3	9	8	1	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	6	3	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	4	4	10	2	—	3	7	9	—	—	3	4	6	3	—	3	3	11	4	—
Mértani rajz	4	4	9	3	—	6	6	7	—	—	3	3	8	2	—	4	8	9	—	—
Természetrajz	2	10	8	—	—	4	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	6	—	—	—	—	—	—	—
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	9	—	—	4	6	11	—	—
Szépírás	4	7	9	—	—	7	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torna	4	5	10	—	1	6	7	3	—	3	4	5	7	—	—	7	13	1	—	—
Magaviselet	12	8	—	—	—	11	7	1	—	—	9	7	—	—	—	14	7	—	—	—

VI. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgyak	V. osztály					VI. osztály					VII. osztály					VIII. osztály				
	jeles	jó	elégsegs	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégsegs	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégsegs	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégsegs	elégtelen	nem osztályoztatott
Hittan	4	8	2	—	—	6	8	1	—	1	4	7	1	—	1	10	9	—	—	—
Magyar nyelv	6	4	4	—	—	2	7	6	—	1	2	3	7	—	1	4	7	8	—	—
Német nyelv	3	7	4	—	—	5	8	2	—	1	1	5	6	—	1	7	8	4	—	—
Francia nyelv	—	3	8	3	—	2	5	8	—	1	—	2	10	—	1	4	1	14	—	—
Bölcsészet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	12	4	—	—
Történelem	6	3	5	—	—	6	4	5	—	1	3	3	4	2	1	2	9	8	—	—
Mennyiségtan	3	2	9	—	—	2	4	8	1	1	1	4	7	—	1	4	10	5	—	—
Ábrázoló geometria	1	5	8	—	—	3	6	5	1	1	1	3	6	2	1	9	6	4	—	—
Természetrajz	1	6	6	1	—	4	6	5	—	1	1	3	8	—	1	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	2	1	5	7	7	—	—
Kémia	—	8	6	—	—	4	4	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabadkézi rajz	1	9	4	—	—	2	11	2	—	1	5	4	3	—	1	6	13	—	—	—
Testgyakorlat	2	7	5	—	—	4	8	2	—	2	3	6	2	2	2	4	12	3	—	—
Magaviselet	12	2	—	—	—	11	4	—	—	1	2	10	—	—	1	13	6	—	—	—

VII. Érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

Vizsgaidő	Jelentkezett	Írásbeli vizsg. tett	Visszalépett	Szóbeli vizsg. tett	Érettségnek nyilvánított			Egyetemre szándékozott				Műegyetemre			Katonai	Más pályára
					jelesen	jól	egyszerűen	theologiai	juridikai	medikai	philosophiai	építészeti	mérn. s gépész.	vegyészeti		
1901. jun. 11. 12.	20	20	—	20	2	5	9	1	4	—	1	—	4	1	1	4

Az érettségi vizsgálatokon érettségnek nyilvánítottak:

Solymossy Ákos	jelesen	érett.
Szabó Ignác	»	»
Gyorgyevics Mihály	jól	»
Keresztes Mihály	»	»
Schuller Gusztáv	»	»
Szakáts József	»	»
Tichy Rezső	»	»
Balázs Jenő	egyszerűen	»
Fankovich László	»	»
Gerőfi Béla	»	»
Gunné Vilmos	»	»
Horváth Rezső	»	»
Káli Albert	»	»
Kiss Ágoston	»	»
Loschdorfer Kálmán	»	»
Szabó Lajos	»	»

X.

Értesítések a jövő iskolai évre.

A) Javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok.

1. Javító vizsgálatok augusztus 31-én tartatnak meg, egész nap. A pótló, felvételi és magánvizsgálatok szeptember 2., 3. és 4-én eszközöltetnek a délutáni hivatalos órákban.

2. Azon tanulók, akik betegség vagy egyéb fontos ok miatt az év végén vizsgálatot nem tehettek vagy megszakítani kénytelenek voltak, folyamodhatnak a tanári testülethez a következő iskolai év kezdetén tartandó pótló vizsgálatra való engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni. A pótló vizsgálat minden tantárgyra kiterjed, de díjat nem kell fizetni.

3. Azon tanulók, kik az év végén egy tantárgyból nyertek elégtelen tanjegyet és osztályismétlésre nem utasítottak, javító vizsgálatot tehetnek.

Azon tanulók, kik 2 kötelező tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, valamint azok is, akik csak egy tárgyból, de magaviseleti osztályzatuk kevésbé szabályszerű, az igazgatóság útján a nagytekintetű főigazgatósághoz címzett s legkésőbb július 5-ig benyújtott folyamodványukban vizsgálati engedélyért kérelmezhetnek.

B) Feltételek a beiratáshoz.

4. A beiratásra f. évi szeptember hó 2., 3. és 4. napjainak délelőtti órái tüzetnek ki.

A főreáliskola I. osztályába csak oly növendékek vétetnek fel, kik életök 9-ik évét már betöltötték s vagy arról, hogy a népiskola IV. alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton

igazolják, hogy hasonló mértékű képzettséggel bírnak. (1883. XXXI. törvényczikk.)

A felvételi vizsgálat díja 20 korona.

5. A főreáliskola valamelyik osztályából a következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, ki az elvégzett osztály rendes tantárgyaiból — nem számítva ide a szépirást és tornázást — legalább is elégséges osztályzatot kapott.

6. Azon tanulók, kik más reáliskolából lépnek át, előbbi intézetök iskolai okmányaival tartoznak igazolni, hogy a megelőző osztályt a rendes tantárgyakból megfelelő sikerrel végezték.

Azon tanulók, kik nyilvános gimnáziumból, polgári iskolából vagy felsőbb népiskolából a reáliskolába akarnak átlépni, kötelesek felvételi vizsgálatot tenni, mely vizsgálat az elhagyott iskola s a reáliskola tantervei közt mutatkozó különbözetre terjed ki.

Az ilyen kiegészítő vizsgálat díja tárgyanként 10 korona.

7. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok külön megbizottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Ugyanakkor köteles minden új tanuló bemutatni születési bizonyítványát, továbbá orvosi bizonyítványt arról, hogy mikor volt utolszor beoltva s milyen eredménnyel?

8. Ha valamely tanuló a fent kitett beiratási napokon valamely elfogadható ok miatt nem jelentkezhetett, felvétethetik az igazgató által a beiratás utolsó napjától számított 8 napon belül, az ezentul jelentkezők felvétele csak a tank. kir. főigazgatóság engedélyével történik.

Azok a szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekek vagy gyámfiuk felvételekor alkalmas helyett tartoznak bejelenteni, kikre a házi nevelés és felügyelet tekintetében köteleességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésre bízott tanuló felől az igazgatóság vagy osztályfőnök értesítését elfogadhassa.

9. A felvételnél a következő díjak fizetendők: 4 korona beiratási díj; 2 korona könyvtári díj; 2 korona értesítő díj és 2 kor. ének- és zenedíj. E díjak fizetése alól senki sem menthető fel.

10. Az évi tandíj 36 korona, mely négy részletben: október 1., decz. 1., február 1. és május 1-ig fizetendő. A tandíj fizetése

alól azon szegénysorsu tanulók, kik jó magaviseletet és előmenetelt tanusítanak, az intézet igazgatóságához címzett s legujabb keletű hiteles szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványokra tandíjmentességet nyerhetnek, melyet mindaddig élveznek, míg az élvezhetésre szükséges feltételeknek eleget tesznek. A folyamodványok a beiratás alkalmával nyújtandók be.

C) Latin nyelvi tanfolyam.

11. Azon növendékek részére, kiknek esetleg a latin nyelv ismeretére szükségük van, a nmélt. vallás- és közokt. min. 1891. évi 12.535. sz. intézménye értelmében az 1901—1902-ik iskolai évben is latinnyelvi tanfolyam nyittatik négy tanfolyamban. Ezen tanfolyamokban mindazon tanulók részt vehetnek, akik a megelőző osztályt, nem számítva a tornát, legalább elégséges eredménnyel végezték. Az önként vállalkozók a tanfolyamból csak szülőik indokolt kérésére bocsáttatnak el.

D) Iskolai segélyek.

a) *Dávid A. Mózes-féle ösztöndíj.*

A nmélt. vallás- és közoktatásügyi min. 1893. évi 14434. sz. r. folytán főreáliskolánknál a Dávid A. Mózes-féle alap kamataiból az 1901—1902. iskolai évben 750 korona fog segélyképpen kiosztani, melyre ezennel pályázat hirdettetik.

b) *Tápiintézeti segély.*

A főreáliskola mellett fennálló internatus konyhájáról 20 szegényebb sorsu, künn a városon lakó tanuló ebéddel való ellátást kaphat.

E kedvezményért a beiratások alkalmával külön e célra készített folyamodvánnyal kell folyamodni az intézet igazgatóságához.

XI.

Internatus.

A kir. áll. főreáliskolával kapcsolatosan a nagyméltóságú vallás- és közokt. minisztérium intézkedéséből egy a szerényebb igényeknek megfelelő internatus szervezetet, melynek célja a főreáliskolába járó tanulókat gondos felügyeletben, tanításban és nevelésben részesíteni.

Az internatusba az 1901—1902. tanévre 65 tanuló vétetik fel, kik közül 40 tanuló 400; 15 tanuló 300 és 10 tanuló 200 korona díjat tartozik fizetni. Ezekon kívül 5 szegény, de jó előmenetelű és magaviseletű tanuló egészen ingyenesen vétetik fel.

Ezekre ezennel pályázat hirdettetik.

Azon szülők, vagy gyámok, kik fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat az internatusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket f. évi július 15-ig az igazgatósághoz intézve és czimezve nyujtsák be, czimük és lakásuk pontos megjelölésével.

A kérelemhez mellékelni kell:

a) a legutolsó tanévről nyert iskolai bizonyítványt;

b) orvosi bizonyítványt arról, hogy a tanuló egészséges, nincsenek szervi bajai.

Azok, kik a mérsékeltebb díjakra óhajtának fiaikat, illetve gyámoltjaikat felvétetni, a fentemlített okmányokon kívül az illetékes hatóság által kiállított egészen új keletű vagyonszági bizonyítványt is tartoznak csatolni kérésük támogatására.

A díjak félévenként előre fizetendők. A rendes felvételi díjon kívül minden tanuló köteles butorrongálás czimen 10 koronát letétbe adni az igazgatóság rendelkezésére, mely összegből az előfordulható rongálások fedeztetnek.

A felvett tanulók ételmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak a megfelelő felügyeletben részesülnek.

Az étkezés a következő: reggeli: kávé zsemlével; ebéd: három fogás, vasárnap és csütörtökön négy fogás; vacsora: egy fogás, rendszeren sült. Ezenkívül d. e. 10 órakor és d. u. 4 órakor egy-egy szelet kenyér.

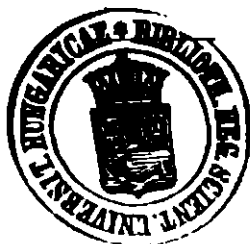
A felvett tanulók belépéskor a következő felszerelést tartoznak magukkal hozni: a) egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köpenyt vagy nagykabátot és főrevalót; b) legalább két pár erős cipőt; c) ágyfölszerelést, és pedig: két párnát, egy téli paplant gombokkal, két paplanlepedőt gomblyukkal, két alsó lepedőt és két-két párnahéjat; d) fehérneműt: hat db fehér nappali inget, hat lábravalót, három hálóinget, legalább 12 db zsebkendőt és hat pár harisnyát, 4 törülközőkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket.

A fehérneműkre feltűnő helyen legalább 2 cm. nagyságban azon szám himzendő, mely szám alatt a felvételtől szóló értesítés megküldetik.

Az értesítéshez egy kötelezvény is csatoltatik, melyet a szülő, illetőleg a gyám szabályszerűen aláírni s legkésőbb 8 nap alatt az igazgatósághoz visszajuttatni tartozik, a felvétel elfogadásának igazolásául és biztosításául.

A tanítással járó díjakat, minő a tandíj, továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat a szülők vagy gyámok külön tartoznak hordozni.

A felvett tanulók kötelesek mindenben az internatusi szabályzatok szerint eljárni. Azok a tanulók, kik rossz magaviseletet s folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az internatusból kizáratnak.

TARTALOM.

	Lap
25 Év	I
I. Adatok az iskola történetéhez	3
II. Tanári kar	10
III. A tanárok irodalmi működése	14
VI. Bevégzett tananyag	14
Írásbeli dolgozatok	33
V. A szertárak gyarapodása	36
VI. Kimutatás az intézet különböző pénzalapjairól	38
VII. Rendkívüli tantárgyak	40
Jelentés a tornavizsgálatról	41
Önképzőkör	42
VIII. Név- és érdemsorozat	43
IX. Statisztikai kimutatók	52
X. Értesítések a jövő iskolai évre	59
XI. Internatus	62

IV. osztály.

1. Dr. Négyessy László: »Stilisztika« a IV. o. részére. 3. kiadás.
2. Arany János: »Toldi« magy. Lehr A. 5. kiadás.
3. Endrei Ákos: »Német nyelvkönyv« II. kötet. 2. kiadás.
4. » » »Német stlygyakorlatok«.
5. Hofer Károly: »A francia nyelv módsz. tankönyve« II. r. 2. kiad.
6. » » »Francia olvasókönyv« 5. kiadás.
7. Baróti-Csánki: »Magyarország története« a IV. oszt. számára.
8. ? ? ? : »Természettani földrajz.«
9. König-Beke: »Algebra« I. füzet. 2. kiadás.
10. Dr. Gerevich Emil: »Planimetria szerkesztéstan« a IV. o. rész.

Az V. és VI. osztályban használandó tankönyvek szeptember első napjaiban fognak megállapítani.

VII. osztály.

1. Beőthy Zsolt: »Magyar nemzeti irodalomtörténet« 6. kiadás.
2. Dr. Heinrich Gusztáv: »Deutsches Lehr- u. Lesebuch« III. r. 3. k.
3. Hofer Károly: »A francia nyelv rendsz. tankönyve« I. r. 4. k.
4. ? ? ? : »Francia olvasókönyv«.
5. Mangold Lajos: »Világtörténelem« III. rész.
6. Varga Ottó: »Politikai földrajz«.
7. Dr. Roth S.: »Ásvány és földtan« II. kiadás.
8. Fehér Ipoly: »Kísérleti természettan« 7. kiad.
9. König Gyula: »Algebra« IV. füz.
10. Dr. Lutter N.: »Mértan a felsőbb osztályok számára« 6. kiad.
11. Szuppán Vilmos: »Ábrázoló geometria« II. rész.

VIII. osztály.

1. Beőthy Zsolt: »Magyar nemzeti irodalomtörténet« 7. kiadás.
2. Dr. Heinrich Gusztáv: »Deutsches Lehr- u. Lesebuch« IV. r. 3. k.
3. Hofer Károly: »A francia nyelv módsz. tankönyve« II. r. 4. k.
4. » » »Francia prózaolvasmányok«.
5. Mangold Lajos: »A magyarok oknyomozó története« 3. kiad.
6. Fehér Ipoly: »Kísérleti természettan« 7. kiad.
7. Dr. Lutter N.: »Mértan a felsőbb oszt. számára« 6. kiad.
8. Szuppán Vilmos: »Ábrázoló geometria« III. rész.
9. Szitnyai Elek: »Lélektan és logika.«

